

17 Școala Noastră

sept 2025

Editorial

- Privind cu ochii inimii

Cu bună știință

- Biologia recunoștinței

Munca și sensul vieții

- Mă țin de Cuvânt. Ascultându-l și privindu-l pe Horea Paștina

Zoomzet

- Recunoștința ca o floare

Editorial

2 | Privind cu ochii inimii

Cuprins

17

septembrie 2025

Arta pe hartă

4 | Colțuri de stea

6 | Strămoșii

9 | Schola pura sine fraude!

12 | Litere și sens – o scurtă istorie a Abecedarului românesc

16 | Zări să-și facă din pridvor

18 | Recunoștința

Cu bună știință

19 | Biologia recunoștinței

Munca și sensul vieții

21 | Mă țin de Cuvânt

Ascultându-l și privindu-l pe Horea Paștina

Gând din comunitate

28 | Rostul omului

ZoomZet

31 | Ținerea de minte a binelui în inimă

33 | Olimpiada sufletului

34 | Odihnă de piatră

36 | Recunoștința ca o floare

38 | Admirabila Românie pitorească

47 | Gând olimpic

49 | Un triatlon, câteva povești!

54 | Ne luminează spre tot lucrul bun

56 | În căutarea recunoștinței – dosar

60 | Ultimul clopoțel

62 | Galeria de artă LTSTI

Privind cu ochii inimii

In experiența mea de preot duhovnic, am avut privilegiul de a primi la Taina Spovedaniei câțiva foști deținuți politici; în viața mea am cunoscut mai multe personalități din această categorie, care m-au copleșit cu tot ceea ce îi definea: onestitate, omenie, hotărâre, verticalitate, discernământ, profunzime, ascuțime a minții și autenticitate a credinței. Însă, în Taina Spovedaniei, am avut posibilitatea să pătrund mai adânc în sufletele lor, care se deschideau parcă pentru a elibera din străfundurile inimii orice urmă de întuneric; erau în vârstă și se pregăteau, cred eu, mai mult și mai bine decât toți ceilalți, de marea întâlnire cu Mântuitorul Hristos, când aveau să treacă pragul veșniciei.

Voi evoca pentru întâia dată, în scris, cu profund respect și pioasă amintire, penultima întâlnire, cred, în Taina Spovedaniei, cu Domnul Mihai; era trecut de 80 de ani și rămăsesem în acea grozavă și inconfundabilă legătură duhovnicească, așa cum rămăsesem cu toți pe care i-am întâlnit. I-am adresat cu foarte mare atenție, cu toată delicatețea de care eram capabil, întrebarea fundamentală la care cred că ar trebui să răspundă, cu maximă sinceritate și în fața Scaunului de Judecată pe care stă Mântuitorul: *Ce sentimente trăiți dumneavoastră, acum, după ani de zile, față de cei ce v-au închis, v-au batjocorit, v-au torturat și v-au persecutat - față de călăii dumneavoastră?*

În prima noastră întâlnire îmi spusese povestea vieții lui: când a fost arestat, copilul lui avea doar doi ani; s-a eliberat după 18 ani de închisoare. Soția lui a avut un destin similar tuturor soțiilor de deținuți politici - marginalizate, insultate, batjocorite, scoase din funcțiile pe care le ocupau; erau, în cele

mai fericite cazuri, angajate ca persoane necalificate, iar copiii lor greu reușeau să-și facă studiile pe care și le doreau, având parte de același tratament ca mamele lor.

La întrebarea mea, Domnul Mihai s-a înșeninat la față, s-a uitat în ochii mei și cu glasul tremurând mi-a spus printre lacrimile care-i curgeau șiroaie și se înnodau sub barbă, cu recunoștință dumnezeiască: *Părinte, eu acolo am învățat să mă spovedesc!* Și a tăcut pentru câteva clipe; eu mă uitam în ochii lui și îi sorbeam privirea; îl am și acum în memorie, în inimă și în ochii inimii.

Cei optsprezece ani de temniță, urmați de o viață plină de încercări și privațiuni, n-au sădit în inima lui ură sau resentimente și nici resemnare, ci **recunoștință**; recunoștință că a învățat ceea ce nici societatea, nici familia, nici școala nu-l învățaseră: pocăința sau înnoirea minții și smerenia dublată de bunătatea omului care-L are pe Dumnezeu în inima lui.

De regulă, când mergem la spovedit, așa cum fac și eu când sunt în postura fiului duhovnicesc, îngenunchem în fața scaunului de spovedanie, pe care stă duhovnicul, și în fața icoanei Mântuitorului, deplin încredințați că stăm în fața Dreptului Judecător și ne facem propria judecată pentru a pregăti **judecata** la care suntem toți chemați și așteptați.

Duhovnicul ne pune epitrahilul pe cap, ca semn al acoperirii noastre de Harul Dumnezeiesc în timpul unui moment atât de important. Eu, ca duhovnic, aleg să pun epitrahilul pe umărul celui ce se spovedește ca să ne putem privi în ochi. Așa făceam și cu Domnul Mihai și cu toți confracții lui - așa fac și astăzi cu toate persoanele - apoi ne așezăm unul lângă altul, pe câte un scaun, și pătrundem fiecare în inima celuilalt și amândoi încercăm să pătrundem în Inima

Mântuitorului. Simțeam nevoia să fiu eu cel care îngenunchează în fața lor; însă nu am făcut-o niciodată; doar uneori mă așezam alături de ei, cu **mulțumire** și **recunoștință**. Domnul Mihai nu mai putea îngenunchea – boala și vârsta îi făcuseră trupul neputincios, dar suficient de tare ca să poată purta un suflet mare și puternic și pentru a-și exprima bucuria și recunoștința față de Dumnezeu și față de ceea ce a primit în viață. După acele câteva clipe de tăcere a continuat să-mi spună că nu regretă nimic, că temnița l-a învățat adevărata lecție de viață și că îi pare rău pentru tot ceea ce va fi fost greșit.

Și el, ca și confracții lui, deținuți politici, și ca milioanele de martiri ai creștinismului, de fapt, au gustat din părtășia la care suntem chemați toți oamenii, prin rugăciunea Mântuitorului, la Slava Dumnezeiască: *Părinte, voiesc ca, unde sunt Eu, să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă Slava Mea pe care mi-ai dat-o, pentru că Tu M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii* (Ioan 17, 24). În fața unui asemenea dor, în fața unei asemenea cinstiri, omul nu poate să răspundă decât cu mulțumire și cu recunoștință; de fapt, aceste două sentimente îl fac viu pe om; prin acestea el trăiește cu adevărat.

De ceva vreme noi ne bucurăm de foarte multe daruri: de libertate, de bunăstare materială, de pace și prosperitate; de un univers minunat care funcționează excepțional, în ciuda intervențiilor nesăbuite ale omului în parcursul lui. Și, totuși, lumea este tot mai nemulțumită, mai revoltată, mai tristă și nerecunoscătoare. Există oportunități și oferte nemaîntâlnite până acum: mese îmbelșugate, călătorii și vacanțe exotice, mijloace de trai de excepție, locuințe somptuoase și confort nelimitat, accesul la

școlarizare și la mijloace de culturalizare, disponibile și accesibile chiar și celor săraci, și, nu în ultimul rând, libertatea religioasă și a Bisericii cum nu a mai existat în istoria ei până în prezent. Cu toate acestea, repet, tristețea, supărarea, nemulțumirea caracterizează cel mai mult societatea noastră; este firesc să mă întreb: *de ce?*

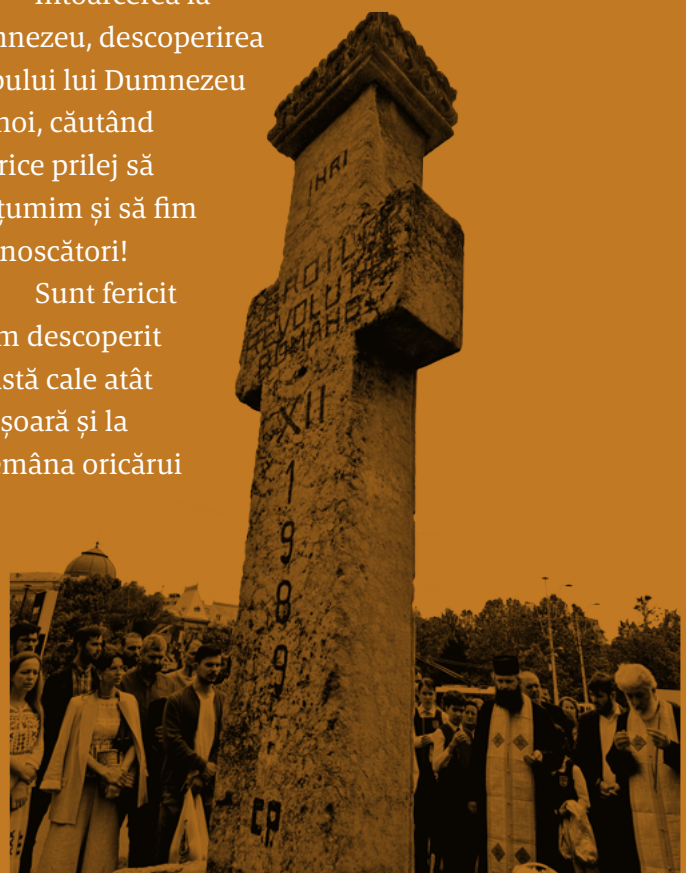
Eu, ca preot și dascăl și ca trăitor al acestui veac, am răspunsul meu: nu mai trăim autentic, nu mai vedem frumosul care ne înconjoară și nu mai auzim simfonia ce încântă universul. Am căzut din demnitatea umanului în absurdul înșelării și al minciunii care slutesc ființa umană și viața omului.

Lumea a ieșit din Casa lui Dumnezeu și a intrat în temnița absurdului susținut de tot ceea ce înseamnă urât, cacofonie, morbid și întuneric; am sentimentul că, pe această cale, lumea se pregătește să moară în somn, în somnul sufletului!

Soluția?

Întoarcerea la Dumnezeu, descoperirea Chipului lui Dumnezeu din noi, căutând cu orice prilej să mulțumim și să fim recunoscători!

Sunt fericit că am descoperit această cale atât de ușoară și la îndemâna oricărui om!

Colțuri de stea

Maria Cosmina Dragomir,
profesor de arte vizuale

desen de Ioan Rusu, clasa a V-a A

Re-cunoștința este o formă de cunoaștere și, mai ales, de autocunoaștere. Este regăsire de sine. Cunoști după o vreme că situațiile care ți-au pus piedici usturătoare sau ți-au întors viața pe dos au fost exact cele care te-au îndepărtat de cele nefolositoare ale lumii și te-au strâns mai aproape de Dumnezeu. Recunoștința nu este ceva ce e suficient să simți într-un gând-film de câteva secunde, e (re...)cunoștință – cunoști repetitiv, ți se confirmă iar și iar, te uimești iar și iar, ești mulțumitor perpetuu. Ca în ritmul nopților Șeherezadei, reiei povestea la infinit. Punct și de la capăt.

Nu ai ce să pierzi din cele ale lumii și care să justifice nemulțumirea. Noi nu vedem planul lui Dumnezeu cu noi din punctul nostru îngust de vedere și nu anticipăm niciodată câștigul. Lăsarea cu încredere totală, fără zbuciumul în care de obicei ne autovătămăm, abandonul cu mintea și inima în voia Lui sunt vindecătoare ale oricăror traume.

Ești recunoscător când ai credință și nădejde, când spui „știu că va fi bine”. Mereu a fost. Chiar și când te-ai frânt, lovindu-te de pereții prăpastiei, a fost manifestarea unui Bine, a unui Adevăr, și nu a unui rău. Pentru că pereții au fost *reali*.

De ce? *Binele, Adevărul și Frumosul* merg mereu împreună. Când afli un adevăr, fie el nou, brusc, incomod, brutal pentru tine, nu e un rău, e de fapt un mare Bine.

Rămâne să alegi să te ridici la înălțimea acestei triade a valorilor sau să rămâi laș, ipocrit, mediocru, evitând mereu ciocnirea cu unul dintre colțurile ei de stea.

Când ți se spune că te-a părăsit Dumnezeu sau te-ai înșelat că-L ai alături doar pentru că afli ceva grav, nu da crezare. Abia atunci ai palma Lui Dumnezeu pe umăr, pentru că adevărul, deslușirea, limpezirile sunt marca, amprenta prezenței Lui.

Când te jelesc fatalist cei din jur la câte o cumpănă, poți spune că nu, nu ți s-a întâmplat nimic *rău*, ți s-a întâmplat ceva *adevărat*. „Ai aflat”, adică ai regăsit o bucată de

Dumnezeu, cum ar veni. Trebuie să dai slavă.
„Aflarea” e „găsire”, niciodată pierdere.

Singure minciuna, necunoscutul, insecuritatea, ignoranța ar fi fost un rău. Când realizezi asta, suferința nejustificată fuge. Impostura pune o problemă ontologică: Ce sunt? Cine sunt? Oare sunt?

Da, de aceea uneori realitățile dor, de aceea martiriile sunt de fiecare dată sublime, mărturisirile sunt grandioase, iertările mântuitoare.

Nu, nu poți avea frumusețe fără adevăr.

Nu, impostura nu va trece niciodată drept Frumos. Din acest considerent nu ne „sulemenim” fizic, moral sau psihologic, nu? Zicem că „nu e bine”.

Ce confuzie cosmică! Ce confuzie preaminunată!

Complet nu ești când ești un om bun, deși blândețea și delicatețea sunt atât de râvnite. Nici când ești frumos, deși e ceva rar și greu de împlinit. Abia când ești și real ești complet.

Cea mai multă pace în inimă îți aduce momentul în care, spontan, ca impuls de a mulțumi pentru daruri Domnului, incluzi în bucuria ta o firească binecuvântare pentru cel ce ți-a făcut un rău pământesc infinit, fără de care vezi doar după multă vreme că darul primit de tine nu ar fi fost posibil.

O definiție: știința de a cunoaște repetitiv în celălalt, chiar dacă aparent îți este împotriva sau se crede în tabăra dușmană, pe binefăcătorul tău și pe cel care îți înlesnește așezarea în brațele lui Dumnezeu – aceasta este Recunoștința. Sau a vedea în bariere exact contrariul.

Îngrijorător ar fi, într-adevăr, doar conflictul în care s-ar pierde sau împruina singura visterie reală: iubirea.

Dar stai fără grijă! Și dacă ai pierdut-o, și dacă ți-a fost trădată, și dacă a degenerat, și dacă ai uitat sau ai ratat clipa perfectă, și dacă ți s-a răpit, și dacă ți s-a refuzat, și dacă a rămas în colbul copilăriei, și dacă bătrânețea a șters-o, și dacă moartea i-a pus zid, *întreagă*

dragostea lumii – la Hristos, neștirbită, toată deodată se găsește.

Te poți întoarce oricând înapoi la El și, iată, o afli, pentru că **El Este** tocmai ca ea să nu se risipească. El e Domnul eficienței, în tot ce a creat și a generat. Toată zidirea Tatălui Său zice și, mai nou, limbile savanților pecetluiesc, că nimic nu s-a pierdut vreodată în Univers, numai s-a preschimbat sau și-a schimbat o vreme traiectoria sau locul!

Iar El e peste tot, nu doar ca să nu-I scape nimic, **ci ca să nu-I scape nimic din Iubire**. Pentru că iubirea e chiar sângele Său. El iubire sângera când era străpuns, iubire era, din iubire murea. Din Iubire a înviat. E un colecționar acum. Un colecționar de iubire. O culege lichidă, parfumată, de peste tot unde s-a ivit ea în eter și o adună în Sine.

Acolo o găsești, poate într-o altă formă, poate într-un alt vas. Dar să nu-ți fie dor, a dori-durere adică, pentru că nimic nu s-a pierdut și nu se va pierde vreodată din țâșnirea aceasta. Oricât ai șchiopăta lipsit, duminică de duminică poți veni la Liturghie, în cântarea cântărilor și strigarea iubirilor, să scormonești în lădița de comori, printre antichitățile îndrăgostirilor tale și să le ștergi cu dosul mânecii, să le șlefuești, să te oglindești în câte una, să o săruți, să o pui pe câte un răvaș. Clopotele acelea care te trezesc din somn dimineața din acest motiv sună!

Ar fi nu doar o obrăznicie, ci un nonsens să spui pe marginea prăpastiei sau din adâncul strivirii: „Doamne, dacă ești, scapă-mă, arată-Te, vino!”, pentru că nu este nimic mai evident în tot universul că *El Este*. Când ajungi acolo, cel mai bine te rogi cu: „Doamne, dacă *sunt* (dacă *îți sunt*), scapă-mă! Dacă *îți mai sunt*, salvează-mă! Dacă *îți mai sunt Ție ceva*, aceasta înseamnă ca eu să exist! Altfel, nu mă mai lăsa să exist!”

Nu: „Dacă Ești, arată-TE”, ci: „Dacă *sunt*, arată-mă...”

Strămoșii

Suntem adesea preocupați să emitem judecăți de valoare în domeniul filologic, să confruntăm realizările scriitorilor care s-au afirmat în contemporaneitate cu titlurile semnificative ale literaturii noastre interbelice sau postbelice, să studiem comparativ operele autohtone privind atent contextul european. Vrem să ne confirmăm capacitatea autodeclarată a creațiilor de a asigura sincronizarea cu „marea literatură” europeană. Criticăm uneori cu severitate autorii minori, mai puțin semnificativi, care nu au reușit să iasă din umbra celor pentru care cuvântul s-a făcut vrednic instrument în procesul esențializării și materializării emoției și ideii. Totuși, în această discuție suntem în primejdie de a nu intuit peisajul complet. Ca orice structură elaborată, ansamblul operelor epice, lirice și dramatice care recompun trăirile și credințele acestui popor nu este o alcătuire spontană și imprevizibilă. Asemenea unei construcții care se adaptează generațiilor care se nasc, adăugând camere sau caturi întregi, schimbând aspectul, dar păstrând structura, tot astfel literatura română se dovedește, la o privire analitică, un sistem solid, dar maleabil. Fie că s-au manifestat artistic la nivelul generației preromantice sau romantice, realiste sau neomoderniste, scriitorii au avut la baza procesului de creație o fundație, o temelie adâncă, trainică, robustă. Fără un astfel de fundament, ce nici măcar nu se arată privirii, construcția nu s-ar putea înălța, nu ar avea stabilitate, s-ar prăbuși la prima clătinare.

Această optică ne evidențiază în mod firesc importanța literaturii vechi – etapă esențială din devenirea noastră – și meritul acesteia în evoluția conștiinței estetice naționale. George Călinescu sintetiza

Cornelia Miron,
profesor de limba română

inspirat contribuția literaturii vechi pe care o considera *un bloc de marmură în care stau, încă nenăscuți, Eminescu și Creangă, Caragiale și Sadoveanu*. Nume de care prea rar ne amintim, scrieri pe care în chip nedrept le neglijăm, eforturi pe care nu le înțelegem și, ca urmare, nu le apreciem – acestea toate reprezintă fundația pe care se sprijină ansamblul lucrărilor literare pe care le punem cu insistență și nădejde în mâinile curioase ale copiilor și elevilor, transformându-le în unelte nobile ce zidesc și șlefuiesc. Chiar dacă pare o epocă greu accesibilă, aceea a cronicarilor, chiar dacă, neavizați, poate, nu ne putem bucura de valoarea cărămizilor ce alcătuiesc temelia, există, fără îndoială, o cale de a ne apropia de scrierile lui Dosoftei sau Neagoe Basarab, ale lui Antim Ivireanul sau Dimitrie Cantemir.

Manifestările generației pașoptiste, asimilate cu începutul literaturii române moderne, au ca factor generator de idei și entuziasm tocmai liantul născut din geniala sinteză dintre trecut și prezent, hrănindu-și personalitatea, specificul, cu slovele cronicilor, căci doar din acest izvor se putea naște limba românească scrisă de un Kogălniceanu, Alecu Russo sau un Bălcescu. Puterea unei generații de a crede în renașterea valorilor naționale, curajul de a intuit un destin major, spiritul revoluționar cu care și-au susținut ideile – acestea se datorează celor care nu s-au lăsat

convinși că limba română este o limbă prea mică pentru a merita o literatură religioasă de preț, celor care au lucrat cu încăpățănare la buna orânduială sufletească a omului umil din biserică, celor care nu au uitat că talantul trebuie înmulțit cu responsabilitate. *Fiindcă au existat Ureche și Costin, Neagoe Basarab și Stolnicul Cantacuzino, Cantemir și Neculce, a putut fi Kogălniceanu, la numai*

23 de ani, arhitectul culturii române

moderne, Bălcescu a putut deveni, înaintea de 30 de ani, unul dintre marii

gânditori ai Europei veacului națiunilor, iar Cuza, la 39 de ani, domnul românilor.

Epoca veche trebuie privită, așadar, nu doar ca pe o demonstrație a virtuților istorice, ci și ca pe o zbatere spre înălțarea originală a culturii, o conștientizare a importanței actelor mici, firești, dar realizate cu insistență, cu fidelitate. Un prim nume pe care suntem obligați să-l așezăm în acest

peisaj literar este Sfântul Antim Ivireanul, mitropolit a cărui putere de jertfă, de dăruire este cu atât mai minunată cu cât el nu este născut pe meleagurile țărilor noastre. Bun retor, înțelept păstor, vrednic părinte, Antim Ivireanul este întâiul care pășește dincolo de utilitatea mesajului, pătrunzând prin elocvența sa în sfera literaturii. Iată un exemplu din *Cazania* la sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului:

Aleasă este, cu adevărat, ca soarele, pentru că este încununată cu toate razele darurilor dumnezeiești și strălucește mai vârtos între celelalte lumini ale ceriului. Aleasă este și frumoasă ca luna, pentru că cu lumina sfințeniei stinge celelalte stele și pentru marea și minunata strălucire de toate șireagurile stelelor celor de taină să cinstește, ca o împărăteasă. Aleasă este ca revărsatul zorilor, pentru că ea a gonit noaptea și toată întunericimea păcatului și au adus în lume ziua cea purtătoare de viață. Aleasă este, că este izvor carele cu curgerile cereștilor bunătați adapă sfânta biserică și tot sufletul creștinesc.

Chiar și cronicarii, fie ei munteni sau moldoveni, dincolo de sarcina importantă de a consemna trecutul și prezentul, să rămâie feciorilor și nepoților, să le fie de învățătură, despre cele rele să se ferească și să se socotească, iar după cele bune să urmeze și să se învețe și să se îndrepteze (Letopisețul lui Grigore Ureche), dovedesc grijă nu doar pentru componenta documentar-istorică, ce implică importante argumente pentru susținerea originilor poporului, ci și pentru așezarea limbii pe un făgaș, utilizarea unui vocabular bogat, specific vorbitorului cult, adesea chiar acoperind concepte foarte abstracte. Depășindu-și însărcinarea, Miron Costin elaborează poeme de o profunzime remarcabilă, într-o perioadă în care versificarea era o inovație, o îndeletnicire vag experimentată:

*Trec zilele ca umbra, ca umbra de vară,
Cele ce trec nu mai vin, nici să-ntorcu iară.
Trece veacul desfrânatu, trec ani cu roată.
Fug vremile ca umbra și nici o poartă
A le opri nu poate. Trec toate prăvălite
Lucrurile lumii, și mai mult cumplete.
Și ca apa în cursul său cum nu să oprește.
Așa cursul al lumii nu să contenește.
(Viața lumii – Miron Costin)*

Splendida limbă românească devine, în versurile psalmilor traduși de „sfântul cuvintelor”, mitropolitul Dosoftei, un veșmânt de preț, brodat cu grijă și pricepere, un exercițiu de mângâiere a graiului strămoșesc și o permanentă lecție de iubire pentru Logos:

*Că de-aș merge și-n umbră de moarte,
Teamă n-am de rău, că tu m-oi scoate.
Toiagul tău și sfânta ta vargă
Mângâiere m-dau și fire-ntreagă.
Că tu, Doamne, mi-ai gătat și masă,
și pizmașii nu-i suferi în casă. (Psalmul 22 –
Sfântul Ierarh Dosoftei)*

O ultimă reverență
simbolică pe această
cale a prezentului
văzut în lumina
recunoștinței
pentru trecutul
croit cu
asumare și
dăruire o merită
eternul în valoare
Dimitrie Cantemir.

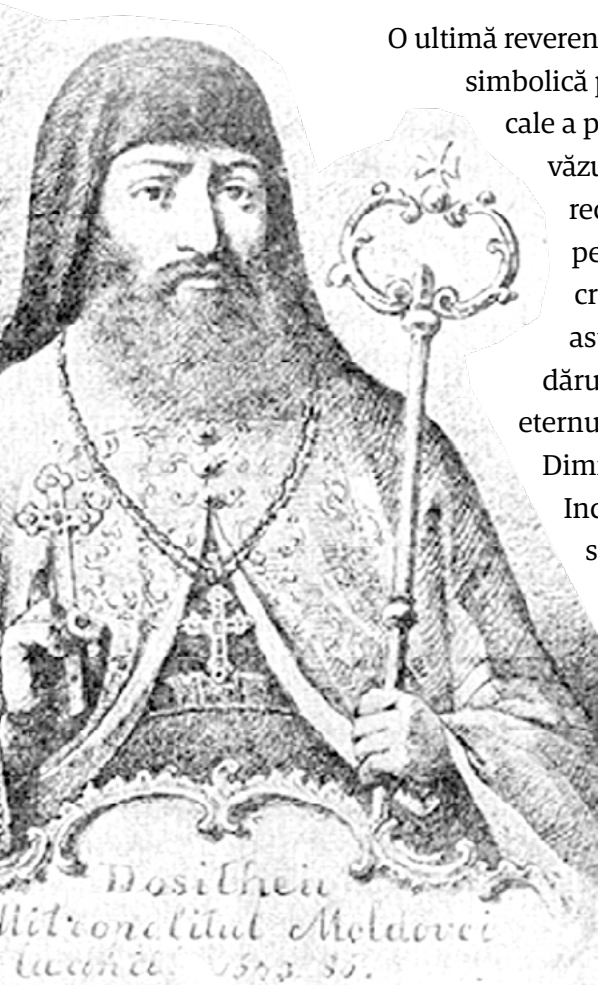
Incapabili, încă,
să înțelegem
deschiderea
și
capacitatea
acestei
figuri
culturale,
fascinați

de actualitatea lui, acesta se dovedește a fi „cea mai complexă personalitate din istoria literaturii noastre vechi, scriitor, istoric, om de știință și de stat” (Al. Piru). Ideile politice și sociale își găsesc la Cantemir cea mai curată expresie, cea mai articulată formulare, iar preocuparea literară s-a subordonat aici, dând naștere unor cuvinte noi ce dovedesc cultura umanistă și forța creatoare a acestui om înalt-educat. Puterea stilistică și satira înțepătoare se manifestă cu atât mai mult în textele aparent literare, autorul construind un pamflet politic în care mijloacele artistice îndulcesc adevărurile criptice pe care îndrăznește să le enunțe:

*Munți, crăpați! Copaci, vă despicați! Pietri, vă
fărămați! asupra lucrului ce s-au făcut plângă
piatra cu izvoară, munții puhoai pogoară.
Lăcașele Inorogului, pășunile, grădinile
cernească-se, pălească-se, vestejească-se, nu
înflorească, nu înverzească...
(Istoria ieroglică – Dimitrie Cantemir)*

Greu de ales doar câteva nume din această temelie solidă și generoasă! Generoasă prin setea de a asigura un statut ales limbii și scrierilor noastre, prin conștiinciozitatea cu care a dat trup gândurilor și aspirațiilor strămoșilor noștri, dar și prin firul întins ce, venind ferm și bogat din mâinile lor, ne oferă ocazia și ne impune responsabilitatea de a țese mai departe, cu mai multă îngrijire, cu mai multă iubire și mai ales cu multă recunoștință pentru tot ceea ce suntem și rostim astăzi:

*După ce întreaga moștenire
Se știa ajunsă-n locul sfânt
Sătui de zile și de fericire
Plecau strămoșii de aici cântând
După ce-așezau pe îndelete
pentru suflet ce era mai greu
Întorși senini cu fața la perete
Se strămutau la bunul Dumnezeu.
(Strămoșii – Ioan Alexandru)*

Teodor-Mihail Gavrilă,
profesor-învățător

Schola pura sine fraude!

Că școala noastră este o aripă
a zborului oricui a gustat
nemurire din Potirul Vieții, fără
îndoială, știm și simțim toți cei care îi pășim,
zi de zi, pragul.

În această absidă vine tot omul botezat
și îmbrăcat în haina Harului și înzestrat cu
puterea înțelegerii, ca să împlinească porunca
iubirii: să-L cunoască pe Dumnezeu prin
cele pe care le-au făcut mâinile Sale și prin
Sine făptura mult iubită a Sfintei Treimi –
umanitatea. Fericirea și împlinirea sunt să-L
cunoaștem pe Dumnezeu și să ne îndestulăm
din prezența Lui, în veșnicie. Eternitatea
aceasta începe aici, acum, între zidurile văzute
și nevăzute ale școlii.

Dumnezeu a venit pe pământ și S-a
îtrupat, a murit și a înviat pentru noi – aceasta
este opera unică a restaurării și a devenirii
noastre ca fii ai Împărăției; unde învățăm cum
să devenim oameni? Unde învățăm despre
noi și despre facerea mâinilor Lui, dacă nu în
Școală, absida de sub cupola Bisericii?

Lucrătorii viei, învățătorii, sunt slujitori
ai devenirii omului, din frăgezimea tainicei
făpturi în care sălășluiește, ca în templu,
Dumnezeu, până când se desprinde și stă la
judecată cu universul întreg – darul pe care i
l-a făcut Creatorul.

Aceasta este credința mea de învățător,
aceasta este slujirea și chemarea spre care
m-a purtat și cu care ne învrednicește, zi de
zi, Tatăl nostru, pe mine și pe colegii mei, care
râvnim la o asemănare cu Fiul și aspirăm cu
fiecare suflare la umplerea ființei noastre de
Duhul.

Fiecare zi în care intru în clasă este
o intrare într-un sanctuar, fiecare început al
lucrului este o slăvire a lui Dumnezeu și o
chemare a Împăratului Ceresc. În fiecare zi
se coboară peste învățător și elevii lui harul
care pe toate le plinește și, mai ales, plinește
lipsurile mele de învățător, ca cei mai mici ai
mei să fie nesmintiți și întăriți în învățarea
adevărurilor care găsesc calea spre Adevăr.

Așadar, o zi de școală este o Euharistie, o mulțumire și o îmbătare de parfumul recunoștinței pentru chemarea sfântă de a lucra în edenul pământesc ca și cum aș fi în Edenul ceresc. Cred că și mâinile mele, și graiul meu, și toate prin care sunt prezent și mișc în mijlocul elevilor mei sunt în Mâna Atotputernică a lui Dumnezeu și Dumnezeu Însuși lucrează devenirea fapturilor Sale. De atâtea ori am simțit cum picură entuziasmul în minte și se odihnește în inimile lor... Acolo unde am pus eu un cuvânt de explicare a dat Domnul înțelegere; acolo unde am pus eu mâna ca să alin a adus El pacea de Sus; acolo unde am șoptit eu cuvinte a rostit El verb și din teorie s-au făcut realitate. Deunăzi am sădit empatie și milă, grija de aproapele, iar Bunul a făcut să încolțească ca o constelație iubirea de aproapele colectivului clasei și nimeni nu este lăsat afară și nimeni nu este uitat. În clasă sunt douăzeci și două de suflete care râvnesc tainic sfințenia, însoțite fiecare de Îngerul păzitor și de Sfântul ocrotitor. Dimineața și seara, în rugăciunea individuală, la început și la sfârșit de ore, se roagă unul pentru celălalt și se pomenesc în rugăciune cu acribie și grijă; unitatea nu este în învățare, ci este unire în cuget și-n simțire. Sunt atâtea sărbători în care ne-am reanimat prin începutul bun pus prin participarea la Dumnezeiasca Liturghie săvârșită în paraclisul școlii, la ultimul etaj: o ascensiune spre Ceruri pe scara desăvârșitului Ioan Sinaitul și o coborâre din al nouălea cer pe scara patriarhului Iacov. Mărturiile copiilor sunt copleșitoare: simt liniștea – este palpabilă, sunt învăluiti în cântarea bizantină pe care au deprins-o și au interiorizat-o. În această așezare interioară și în parfumul de bună-mireasmă a smirnei cu care a fost tămâiat Altarul Jertfei nesângeroase, hrăniți cu Hrana tare, mai prețioasă decât mana, mai presus de ambrozia olimpiană – Însuși scump Sângele Domnului și Preasfântul Său Trup –, omul tainic al elevilor se naște și crește ca voinicii din basmele populare: într-o zi cât alții într-un an.

În centrul clasei se află pomul lecturilor, înfrunzit cu roadele ostanelilor fiecărui elev, pom care împacă pomul cunoașterii sădit în Rai cu smochinul neroditor pe care l-a certat Hristos pentru nerodire. Iată locul împăcării cunoașterii cu iubirea, rostul înțelegerii în împlinirea poruncii iubirii! Icoana Fiului este în fiecare clasă deasupra și veghează, inspiră și ne arată calea mai puternic și mai luminos decât Luceafărul.

Este modelul Chipului după care cioplim și zugrăvim chipurile copiilor, Azima în gustul și aluatul dospit după care frământăm prescurile curate: elevii școlii.

Odinioară, pomul edenic s-a rătăcit printre lemnele lui Solomon rânduie la ridicarea Templului; nepotrivit și cu alt rost, lemnul a așteptat în scaldătoarea Vitezei, curățat la vreme de Înger și păstrat pentru cinstea de a-L purta pe Stăpânitor în îmbrățișarea creației Sale. Acest lemn a odrăslit chip îndumnezeit și s-a făcut prima icoană mărturisitoare a desăvârșirii. Așijderea, lemnul nematerial din pomul roditor al elevilor a fost pe rând cioplit și a primit formă, frământat și a dobândit elasticitate, modelat și a dobândit caracter, șlefuit și s-a împodobit cu finețe, suflat și a primit dinamică, aurit și s-a rânduie ca nobil... o lucrare gingașă care nu este altceva decât pedagogia, conducerea și însoțirea copilului pe cale.

Închid ochii și îi văd pe fiecare. Le știu numele după mișcări, după voce, după răsuflare, după miros și culoare, după zâmbete și căutare. Sunt ai mei și eu al lor: o intimitate și o cunoaștere sfântă. Unul a devenit un mic cronicar, altul poet, unul râvnește la modelul monahal, altul scrie cu drag, unul citește cu pasiune, altul se bucură și împrășteie bucurie prin prezență, unul îmbrățișează nevoile colegilor, altul caută dreptatea, unul iubirea, altul cunoașterea, unul este sfios, altul este sensibil, unul recită, altul cumpănește... Toți sunt vii și nu pentru că le bate inima, ci pentru că le bate inima armonic, sincronizată de același dar al vieții. În mijlocul lor, fără să le strivesc aripile, dar oferind o ancoră între cele două lumi, recunoscător

și adesea sugrumat de emoție, sunt eu, învățătorul lor. Le sunt recunoscător pentru fiecare dar din fiecare zi. Au învățat să dea și să primească. Au dăruit și s-au dăruit. Sunt pe Cale și, pentru ei, mă țin și pe mine Bunul.

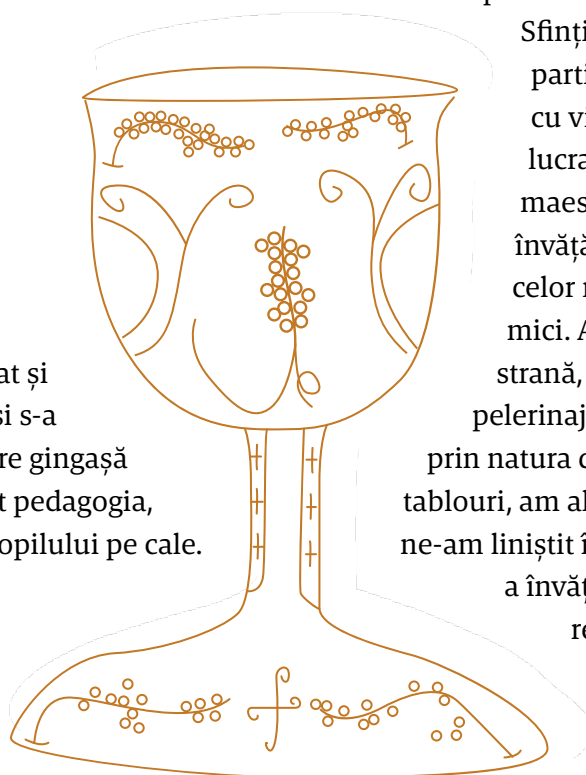
Învățarea este asceză, tăierea vocii, iubirea de aproapele, aflarea izvoarelor de înțelepciune și înțelegere, arta oratoriei, arta ascultării, arta psalmodierii, izvodul poeziei și a toată podoaba sufletească, dar și trupească. Aici învățăm să fim. Aici se îmbracă elevul în haina de sărbătoare, în uniforma pecetluită cu

pecetea corifeilor Capadociei –

Sfinții Trei Ierarhi – și participă cu sfilă și evlavie, cu vioiciune și copilărie la lucrarea deschisă a devenirii maestrului și a ucenicilor, a învățătorului și a elevilor, a celor mari dimpreună cu cei mici. Am cântat împreună la strună, am mers împreună în pelerinaje, ne-am jucat, am alergat prin natura din cuvinte și prin cea din tablouri, am alergat printre gânduri, ne-am liniștit în rugăciunea inimii cum a învățat Nichita Stănilcu, cu respirație și rostire, cu adâncire și revenire la sine. Pentru acestea și multe altele pe care nu se cuvine să le amintesc aici eu,

învățătorul, sunt în prisos de recunoștință și cu jertfă de mulțumire, iar ale mele cuvinte și gesturi se cern și se armonizează într-o aliterare a *benevolentia recepta*, pentru elevii mei și pentru mine însumi. Fiecare scrie despre sine vorbind despre cei din jur; fiecare are amintiri clare și bine conturate legate de ce a simțit și a împărtășit cu colegii lui.

Pentru acestea toate și mai mari decât acestea, știute și neștiute, se cuvine neîncetat să aduc și să aducem fiecare, învățător și elev, prinos de mulțumire și adâncă recunoștință, lui Dumnezeu întâi și apoi oamenilor Lui.

Litere și sens – o scurtă istorie a Abecedarului românesc

Anca Stoian,
profesor-învățător

În liniștea Paraclisului de la ultimul etaj al școlii pătrund primele frânturi din lumina dimineții.

Icoana Sfântului Iacob Putneanul, ocrotitorul acestui lăcaș – clarobscurul naște gânduri simple: *Ajută-ne și astăzi să ducem la bun sfârșit ceea ce ne-am propus, să lucrăm spre creșterea frumoasă a copiilor! Călăuzește-ne și veghează asupra noastră!*

Mitropolitul Iacob a fost unul dintre cei mai importanți ierarhi ai românilor, un stâlp al Ortodoxiei românești, al doilea ctitor al Mănăstirii Putna și un mare iubitor de învățătură. Profund implicat în problemele sociale și economice ale țării, era îndurerat pentru neștiința de carte a poporului. „Învățătura este asemenea cu florile mirositoare, iar cel neînvățat este asemenea copacului celui uscat.” Considera că învățătura este hrană pentru copii și fără această hrană viitorul nu poate fi bun. Astfel, pentru a aduce lumina educației în popor, a tipărit *Bucvarul* – primul manual de școală în limba română din Moldova, din care, vreme de zeci de ani, copiii au învățat să scrie și să citească.

Povestea Abecedarul românesc are, însă, începuturi și mai îndepărtate. Litere, litere, litere... cuvânt... și sens. Acesta e drumul dintr-un abecedar, așa sunt rânduite lucrurile pentru a transforma învățăcelul și pentru a-l

conduce cât mai lin din spațiul ignoranței în cel al înțeleșurilor. Așa se vor înșirui în continuare, tot literele, pentru a dezvălui istoria abecedarului din aceste locuri. Și, cum într-un abecedar ordinea literelor are logica ei, alta decât cea din alfabet, literele se vor așeza și aici după logica lor, în ordinea firească a întâmplărilor cu rost din trecut.

– Omiliarul

Cel mai vechi manual de scris-citit din România, *Omiliarul*, are aproape 1.000 de ani și este găzduit de Muzeul Primei Școli Românești de la Brașov. O carte bisericească, în alfabetul chirilic, o carte cu învățătură care adună cuvântări despre pericope din Biblie, interpretate în înțelesul creștinului, raportându-le la viața socială.

– bucoavnele sau bucvarele

Întâiul abecedar din istoria educației românești se consideră a fi *Bucoavna*, apărut la Alba Iulia în 1699, tipărit cu litere chirilice. *Bucvarul* Sfântului Iacob Putneanul a văzut lumina tiparului în 1755 și, ceva mai târziu, mai multe astfel de bucoavne (1808, 1811, 1823, 1827, 1828).

Bucvarul cuprindea o serie de lecturi formative: principalele rugăciuni ale zilei,

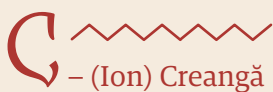
cele 10 porunci, Paraclisul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și Sinaxarul celor 12 luni. Textele după care copiii învățau să scrie și să citească erau diferite rugăciuni și povețe duhovnicești. Astfel, odată cu luminarea minții, ei primeau și hrană pentru suflet. Bucvarul a fost retipărit în 1771 la Viena pentru românii ortodocși din Imperiul Habsburgic.

Se naște un cuvânt nou. Cartea care descifrează celor mici lumea are nevoie de un nume doar al ei, care să izvorască din specificul neamului și să traducă în cuvânt ceva ce era simțit de mult. Anul 1824 aduce pentru prima dată termenul de „abecedar” pentru un manual românesc.

Era nevoie de o schimbare. Latinitatea limbii române era prizoniera unor semne slavone. Deși se pare că, neoficial, schimbarea începuse cu 10 ani înainte, în 1862, prin decretul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, se înlocuiesc chirilicele cu litere latine. Trecerea de la alfabetul chirilic la cel latin este unul dintre fundamentele identității naționale românești.

Manualul care a revoluționat școlile din România a fost cel realizat de marele

povestitor Ion Creangă, împreună cu alți institutori, intitulat *Abecedar – Metodă nouă de scriere și citire pentru usul clasei I primaria* și apărut la 8 iulie 1868, la Iași.

„Până atunci, copiii învățaseră să citească cum da Dumnezeu și după cum era și dascălul, cărți fiind puține și proaste...”, menționează George Călinescu în *Viața și opera lui Ion Creangă*.

Trecând prin partea întâi – „*Litere mici de scrisu și tipariu*”, apoi prin partea a doua – „*Cuvinte de mai multe silabe și propuseciuni*”, care cuprindea majusculile și semnele de punctuație, se ajungea la partea a treia – „*Istoriore morale, Fabule, Poezii și Proverbe*”, manualul încheindu-se cu o colecție de rugăciuni și câteva tabele aritmetice.

Lecțiile de istorie educă copiii în spiritul dragostei de țară: „*Țara mea se numește România; ea se compune din două țări mari: una se cheamă Muntenia și cealaltă Moldova*”, „*Eu am una țară română mare și frumoasă, care este patria mea*.”

Autorii au reprodus în cartea de citire pagini dintre cele mai valoroase ale clasicilor români: Vasile Alecsandri, Grigore Alexandrescu, Dimitrie Bolintineanu, Alecu Donici. Au inserat proverbe, cimilituri și învățături morale și instructive: „*Cele mai bune portrete ale omenilor sunt faptele lor*”, „*Nimic nu este mai curatu de câtu aurulu, și cu toate aceste, elu corumpe (strică) toate!*”, „*Măresce pre Dumnezeu, stiméază-ți părinții, iubesc-ți amicii, supune-te legiloru*”, „*Să nu râzi de*

nimene niciodată”, „Lucrăză și te rógă; lucrulu și rugăciunea facu pe omu fericitu și înțeleptu”, „Cine nu prețuiesce puçinulu, nu póte ave multu”

Prin întâmplările moralizatoare, copiii erau îndemnați să își ajute semenii, să fie harnici și smeriți, să își iubească limba și strămoșii, să își respecte părinții, să își îngrijească sănătatea. Alte texte urmăreau teme mici, luate din viața practică: *Animalele domestice, Oaia, Ciobotariulu, Împărțirea timpului*, acestea jucând rolul unor scurte lecții de biologie sau fiind folosite pentru înțelegerea realității înconjurătoare.

În doar 70 de pagini, format mic, Abecedarul lui Creangă reușea să transmită elevilor, pe lângă scris și citit, valori morale esențiale, șlefuid caracterul. Aproape niciodată textele nu erau lipsite de mesaj, nu se făcea risipă de cuvinte doar pentru a învăța o literă nouă. Pare chiar că scopul final nu era învățarea scrisului și cititului, care reprezintă doar un instrument, ci formarea copilului. Acest lucru imprimă sens procesului.

Abecedarul lui Creangă a fost folosit timp de 25 de ani, apărând în 23 de ediții și într-un tiraj de 527.000 de exemplare.

– ilustrații

În 1893, *Noul abecedar pentru scris și citit*, realizat de scriitorul Al.I. Odobescu, începe, pentru prima oară, nu cu litere, ci cu liniuțe și bastonașe, ca și cel de astăzi, iar fiecărei litere îi era asociată o ilustrație. Se păstrează la final o rugăciune de mulțumire lui Dumnezeu.

La începutul secolului al XX-lea, când aproape 90% din români erau analfabeți, învățământul primar devine obligatoriu și gratuit.

Pentru ca

educația să fie mai atractivă și eficientă, Abecedarul din 1912 a apărut bogat ilustrat, iar cuvintele povestioarelor și poeziilor erau despărțite în silabe.

Abecedarul pentru sat din 1938 respectă încă structura Abecedarului lui Creangă, integrând totodată semne grafice și multe imagini: literele mici, apoi spre finalul primei părți literele mari, într-un ritm rapid. Partea a doua cuprinde peste 70 de texte pentru exersarea cititului sub umbrela aceluiași două teme mari: lumea înconjurătoare și transmiterea valorilor morale. În paginile acestuia încă își mai găsește locul o parte din textele din Abecedarul lui Creangă. Printre ele, sunt inserate multe texte despre sărbători religioase, despre viața Mântuitorului pe pământ: *La Bobotează, Intrarea în Ierusalim, Copilăria lui Iisus*. Prima parte se deschide cu o ilustrație care îl înfățișează pe preotul satului în mijlocul comunității, în curtea școlii, săvârșind slujba de sfeșanie; a doua parte debutează cu rugăciunea la intrarea și ieșirea din clasă și se încheie cu *Tatăl nostru*.

P – perioada comunistă, partid, propagandă

În perioada 1948–1988 au apărut 15 abecedare. Ele îi învățau pe copii nu doar literele, ci și cum să prețuiască valorile comuniste, partidul și conducătorul, cum să se dedice făuririi societății „multilateral dezvoltate”. Cele trei mari obiective nedecarate ale învățământului comunist – disciplinarea, uniformizarea și îndoctrinarea – sunt ușor de identificat în manualele epocii.

Alfabetul comunismului se învăța de timpuriu. Grijă pentru educația politică a viitorilor comuniști începea cu Abecedarul, din care dispare, după sute de ani, orice urmă de religie. Politizarea educației apare prin stereotipiile politice ale textelor și ilustrațiilor: tovarășa învățătoare primind flori de la elevi în uniforme impecabile, secvențe cu defilări pionierești, desene cu Așchiuță, personaj TV care mulțumește națiunii că învață

conștiincios și consecvent. Cititorilor aflați la vârsta alfabetizării li se prezintă repetitiv imaginea Edenului – Patria, administrat exemplar de Salvator – Partidul. Avem de-a face cu o paraliteratură politică, în care rămân emblematice imaginea unei copilării mistificate, basmul ideologic al muncii și al obiceiurilor comuniste.

Ultimele abecedare se deschideau, desigur, cu chipul tovarășului Nicolae Ceaușescu. În această perioadă, Abecedarul asigură un consum ideologic juvenil și pregătește elevii în vederea formării unei mase docile și maleabile.

Astăzi nu mai există un singur Abecedar, ci 14 variante și pe niciunul dintre ele nu mai apare cuvântul „Abecedar”. Acesta a dispărut și în locul lui stă scrijelit cu „fonturi” cât mai jucăușe *Manual pentru clasa I – Comunicare în limba română*; pe toate același titlu, impersonal, dar corect și clar.

Manualele, deși foarte diferite ca structură și ordine a literelor, se înscriu totuși într-un stil comun, justificat, pare-se, de specificul noilor elevi. Toate abundă în ilustrații și exerciții, transformând manualul mai degrabă într-o revistă. Adesea, elevului i se solicită să rezolve direct pe paginile sale diferite sarcini, el nemaifăcând ușor diferența dintre un manual și un caiet.

Majoritatea textelor și-au pierdut caracterul formativ. Din înșiruirile de propoziții răzbate clar scopul, de cele mai multe ori, unic: exersarea cuvintelor care conțin litera predată. Aceasta face ca textul să sune gol pe paginile cărții, rănit și de unele asocieri nepotrivite de cuvinte. Uneori apar, timid, și texte cu teme mai bine alese, care își doresc să lărgască orizontul cultural al elevului, vorbindu-i despre orașe, planete, scriitori sau muzicieni.

Deși publicat în cel mai mare format pe care l-a avut vreodată și cu cel mai mare număr de pagini (ajungând chiar și la 140), Abecedarul

zilelor noastre a eliminat sau a redus la doar câteva textele pentru exersarea cititului, după însușirea tuturor literelor. Probabil că a transferat această activitate claselor următoare.

Textele nu-și mai propun nicicum să redea simplu realitatea înconjurătoare, ci să-i captiveze pe copii, să-i atragă în lumea literelor. Animalele, indiferent dacă sunt domestice sau sălbatice, au ajuns personaje simpatice, cu trăsături umane care fac sau spun lucruri amuzante și au parte de aventură și distracție, lucruri atât de dorite azi de cei mici. În plus, există și o componentă digitală, interactivă, care susține și completează lecția scrisă pe suport de hârtie și care, uneori, devine mai importantă decât manualul însuși.

Ajunși la finalul acestei călătorii prin timpul învățării și privind urma lăsată de pași, zeci de întrebări capătă curaj și prind formă. *Spre ce am călătorit? Ce caracter se modelează acum? Sau se mai modelează caracterul? Privim o evoluție, un progres sau altceva? Sunt mai bine instruiți învățăceii? Sunt ei mai iubitori de carte? Sunt ei mai dornici de învățatură?*

De-a lungul anilor, am trecut de la simplu la complex (sau complicat?), de la alb-negru la colorat, de la realitate la fantastic, de la natural la distractiv, de la câteva file mici la o colecție de pagini mari. Am pierdut pe drum credința și o aripă a moralității. Astăzi procentele s-au inversat. Mai mult de 90% din români știu să scrie și să citească.

S-a dobândit luminarea poporului? Simțim parfumul „florilor mirositoare” sau ne lovim în mulți „copaci uscați”?

Întrebările își caută răspunsul. Și soluțiile, dacă este necesar.

Zări să-și facă din pridvor

Maria Bănică

Cu ochii închiși, cu obraji
mângâiați de soare, cu vântul
care îmi aduce mai aproape
tâlcul pădurii, stau în prispa inimii, fără
gânduri.

Copil crescut în oraș, întotdeauna mi-a
fost dor de viața la țară, de promisiunea ei de
a te aduce (mai) aproape de fiire, de felul în
care, dacă îi îngădui, te poate ține ea în brațe,
așa cum, odinioară, bunicii te cuprindeau în
îmbrățișarea lor, ocrotindu-ți până și visele
pe care încă nu le-ai visat,

păstrându-ți cât mai mult
timp copilăria curată și
bună.

Cum știau ei,
dragii, prin traiul
simplu, să-L aducă
pe Dumnezeu
aproape: la masă,
în casă, în grădină
sau la câmp, având
pentru viață numai
răspunsuri și
niciodată întrebări.

Acolo
totul devenea
posibil: și jocurile,
și poveștile, și
planurile, dar
nu prin absența
regulilor, ci prin

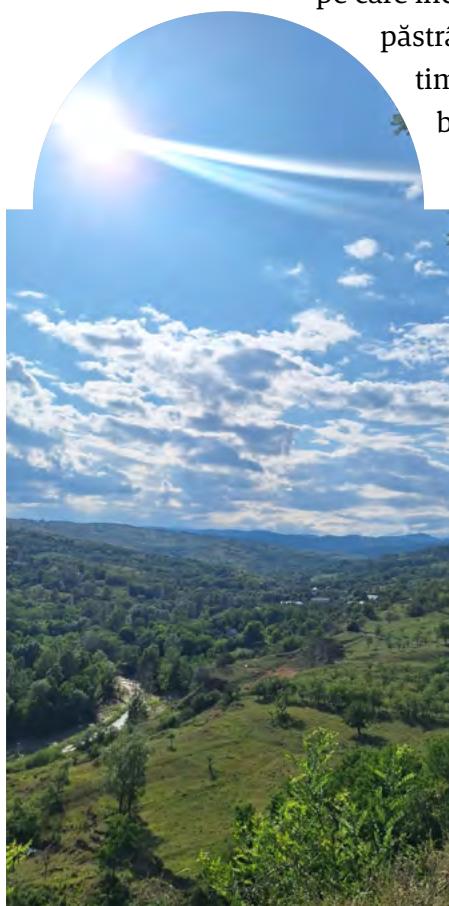
chemarea de a fi cumințe – o stare ca o haină
frumoasă, ce te-acoperă de multe. Chiar și
atunci când isprăvile ieșeau din orice tipar al
înțelegerii, se găsea cu înțelepciune cale de
povață pentru orice boroboacă. Și, ca într-un
leagăn prins de nori, te balansai între lumi,
atingând pământul cu tălpile și cu fruntea
cerul, scăldat fiind în iubirea străbunilor toți.

Vremea a trecut, bunicii s-au mutat
într-o grădină cu parfum de veșnicie, iar dorul
nu numai că nu s-a stins, ci s-a copt ca o pâine
rumenă, dorind să fie împărțit și împărtășit.

Cu măiestrie și fir aurit împletea în
cuvânt Lucian Blaga: „*Copilăria și satul se
întregesc reciproc alcătuind un întreg inseparabil.
S-ar putea vorbi chiar despre o simbioză între
copilărie și sat, o simbioză datorită căreia fiecare
din părți se alege cu un câștig. Căci, pe cât de
adevărat e că mediul cel mai potrivit și cel mai
fecund al copilăriei e satul, pe atât de adevărat
e că și satul, la rândul lui, își găsește suprema
înflorire în sufletul copilului.*”

Între dealuri, pe același drum care a
dus Școala cea dragă aproape de oameni,
apare ca un far în marea de verde o casă
desprinsă din povești, la temelia căreia sunt
așezate, tot ca-n farul din oraș, cunoașterea,
demnitatea și jertfa.

Căci acum, cu vara în prag, la Vrancea,
nu stăm în bănci, ci în pridvorul casei, un
Pridvor al Cunoașterii, surâzând naturii care
ne înconjoară cu atâta blândețe, încercând cu

*Toate stau la locul lor:
piatră, floare și ulcior,
vatră și amnar și iască.
Asta-i legea tuturor:
Zări să-și facă din pridvor,
să se simtă bine-acasă!*

Lucian Blaga –
Inscripție pe o casă nouă

delicatețe să-i înțelegem și să-i cinstim, după cuviință, tainele.

Și cum altfel am putea pe deplin să primim, dacă nu începând să oferim? Ce i-am putea dăruia noi naturii? Nu multe, nu mult, ci deschiderea spre cuvânt. Să-i dăm, prin prezența noastră acolo, șansa să ne vorbească, iar dialogul să prindă viață în viețile noastre.

Să-i privim cerul, de este zi sau noapte, și să-i culegem din lumină, împletind cununa de stele, împodobind minți tinere cu o cunoaștere a lumii de deasupra (prin tabăra de astro-fizică). Fiind, prin excelență, o știință ce face apel la interdisciplinaritate, se prilejuiește astfel un mod prin care elevii învață despre constelații, orientându-se apoi cu ajutorul lor pe bolta cerească, efectuând observații astronomice și studiind curenții meteorici; toate aceste „exerciții” le facilitează o ancorare într-un echilibru cu valoare științifică și o atitudine sănătoasă ca filtru și sită pentru conceptele exotice promovate în medii pseudoștiințifice.

Și, având, cel puțin la nivel vizual, restaurată legătura cu cerul, ne statornicim cu grijă înspre cele ale pământului, căutând să aflăm cum, în situații de cumpănă, putem găsi cele mai potrivite soluții de adaptare în medii ostile și de gestionare a situațiilor critice (tabăra de supraviețuire).

De la pregătirea și realizarea adăpostului de urgență la înțelegerea corpului

uman (pentru prim-ajutor și suport), de la pregătirea focului la colectarea și obținerea apei din natură, toate se urzesc și se îmbină, ca să pună în lumină cele de demult știute și printre timpuri pierdute.

Și când, uneori, primejdiile vin și prin oameni, nu numai prin stihii, e bine să știm cum să ne purtăm și să ne apărăm (prin tabăra de autoapărare). Căci acolo unde vorba dulce nu prea mult mai aduce avem nevoie, cu dibăcie și demnitate, să ieșim din încurcătură sau din pericol – fără frică și, dacă este cu puțință, fără pagubă.

Mai sunt și alte poteci de străbătut, și alte roade de gustat, numa' oameni buni să mai fie de-adunat...

Și așa cum, în jertfa clipei, mi-am lăsat inima să caute codrul, chiar și-n amintire, despărțindu-se de oraș, de gri, de vuiet, tot așa, pretutindeni și-n tot ceasul, să lăsăm viața să ne bată-n piept, cu degete de sens.

Recunoștința

Preot prof.
Adrian Sima

...un spic cu amintiri, plecat, ca o ramură pe care semințele stau ca niște păsări măiestre.

...o spovedanie despre o memorie a rădăcinilor și a pământului viu și ascultător
despre o istorie a brațelor părintești
împletite ca într-un zid al împărăției.

...o rugăciune șoptită în casa de pe stâncă
o pajiște cu miei liberi
o mare fără mreje.

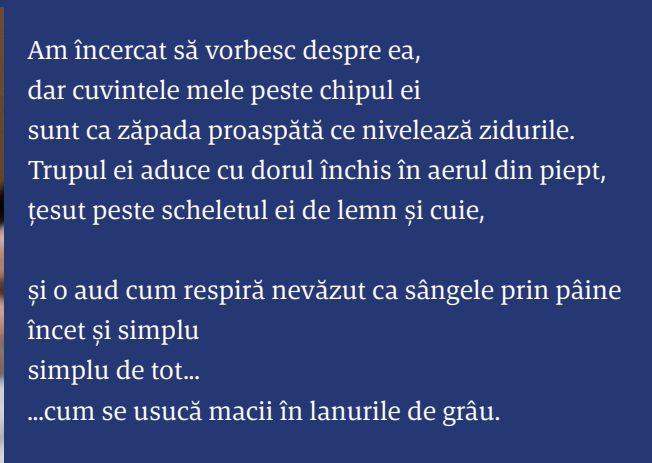
Am întâlnit-o în piețe și la porți,
avea brațele deschise legănând prunci.
Pașii îi erau ca mugurii răsăriți din asfalt,
iar ochii ei păstrau lumina ca pe cuvintele unei cărți din pene de înger...
Nu zbura, ci mergea, lăsând urme pe nisip, pe iarbă,
pe caldarâmul plin de frunze și vrăbii...

Toate ușile acestei lumi se deschid orizontal, dar ea,
ca un fum binemirositor plutește peste parcuri, peste case și străzi...
În urma ei, săracii au mesele pline, orbii văd, surzii aud
și cei cu inimi de piatră saltă bătând din palme.

Cândva, ea pășea pe mare
și peștii străluceau sub pașii ei ca niște arginți curați
cu care se plăteau mesele de grâu și vin ale soldaților întorși la mamele lor
cu rănilor calde.

Am încercat să vorbesc despre ea,
dar cuvintele mele peste chipul ei
sunt ca zăpada proaspătă ce nivelează zidurile.
Trupul ei aduce cu dorul închis în aerul din piept,
țesut peste scheletul ei de lemn și cuie,

și o aud cum respiră nevăzut ca sângele prin pâine
încet și simplu
simplu de tot...
...cum se usucă macii în lanurile de grâu.

Biologia recunoștinței: Ce se întâmplă în creier când spunem „Mulțumesc”?

Georgeta Neagu,
profesor de biologie

Intr-o societate grăbită, în care suntem adesea mai atenți la ce ne lipsește decât la ce avem, recunoștința poate părea un gest minor. Și, totuși, cercetările recente din domeniile neuroștiinței, psihologiei și medicinei demonstrează că a spune „mulțumesc” – fie oamenilor, fie lui Dumnezeu – este un act cu impact profund asupra sănătății mentale, fizice și relaționale.

Recunoștința nu este doar o emoție pozitivă, ci și un proces neurologic complex, cu efecte măsurabile asupra modului în care funcționează creierul. Atunci când trăim sau exprimăm recunoștință, se activează așa-numitul „circuit al recompensei”, implicat în plăcere, motivație și învățare.

Cele mai importante regiuni cerebrale implicate sunt detaliate mai jos.

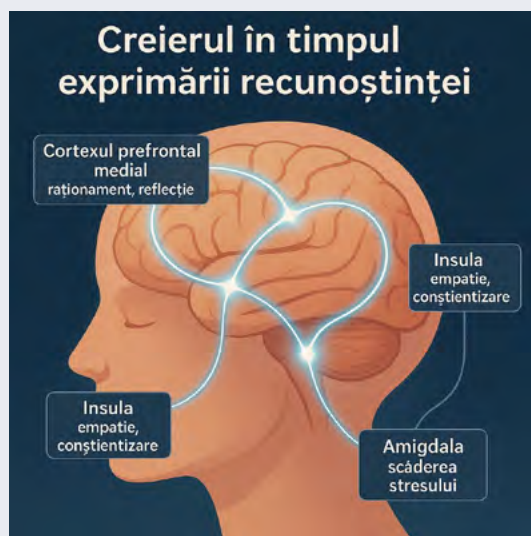
Cortexul prefrontal medial – responsabil de raționament, luarea deciziilor, reflecție morală și autoreglare emoțională. Recunoștința intensifică activitatea acestei zone, permițându-ne să evaluăm sensul profund al unei experiențe, să apreciem valoarea celorlalți și să ne reglăm mai bine reacțiile emoționale.

Nucleus accumbens – componenta ventrală a corpilor striati – este una dintre structurile-cheie în procesarea recompensei. Este activat de experiențe pozitive și stimulează eliberarea de dopamină – neurotransmițătorul motivației și al stării de bine.

Cortexul insular (insula) – implicat în conștientizarea stărilor interioare, empatie și luarea deciziilor. Ajută la procesarea emoțiilor profunde, cum este și recunoștința autentică.

Amigdala cerebrală – centrul fricii și al reacțiilor emoționale intense. Practicarea constantă a recunoștinței reduce activitatea amigdalei, contribuind la scăderea nivelului de stres și la o mai bună gestionare a emoțiilor negative.

Un studiu publicat în *Frontiers in Psychology* (2016) arată că exprimarea recunoștinței, inclusiv prin scrisori de mulțumire sau momente de reflecție, influențează funcționarea creierului în mod favorabil. Prin scanări RMN funcționale s-a evidențiat o activare crescută a cortexului prefrontal și o conectivitate mai bună între regiunile creierului menționate anterior. Pe scurt, recunoștința, literalmente, reconfigurează creierul (un exemplu clar de

neuroplasticitate), făcându-l mai receptiv la emoții pozitive și mai rezistent la stres.

Pe lângă efectele neurologice, recunoștința determină eliberarea unor substanțe cu efect pozitiv asupra întregului organism: dopamina (sporește motivația și entuziasmul), serotonina (contribuie la stabilitatea emoțională și prevenirea depresiei), ocitocina (sporește încrederea, legăturile afective și cooperarea).

Printre beneficiile demonstrate de oamenii de știință se numără și reducerea nivelului cortizolului (hormonul stresului), reglarea tensiunii arteriale, creșterea imunității, reducerea simptomelor de depresie și anxietate. Cercetătorul Robert Emmons, un pionier în psihologia recunoștinței, afirmă că oamenii recunoscători dorm mai bine, sunt mai optimiști și au un comportament social mai cooperant.

Dimensiunea spirituală a recunoștinței – rugăciunea de mulțumire

Pentru mulți dintre noi, recunoștința nu se limitează la interacțiunile umane, ci este adresată în primul rând lui Dumnezeu. Rugăciunea de mulțumire, în care credinciosul își exprimă recunoștința față de Dumnezeu, este o practică prezentă în toate religiile mari ale lumii și are efecte semnificative asupra sufletului și trupului.

Dr. Andrew Newberg, neurolog și autor al lucrării *How God Changes Your Brain*, a studiat persoane care practică rugăciunea zilnic. Rezultatele studiilor de imagistică cerebrală au arătat că rugăciunea constantă, inclusiv cea de mulțumire, activează cortexul prefrontal, reduce activitatea amigdalei cerebrale (centrul responsabil de frică și reacții de tip „luptă sau fugi”), diminuând astfel anxietatea, favorizând calmul interior, disciplina și claritatea deciziilor.

Astfel, rugăciunea de mulțumire este o formă de recunoștință profundă, care aduce un dublu beneficiu: întărește legătura cu Divinitatea și reglează echilibrul biochimic al creierului.

Alte exemple din mediul academic

Într-un liceu din Chicago, profesorii au introdus, la începutul fiecărei zile, un minut de reflecție în care elevii erau încurajați să scrie un lucru pentru care sunt recunoscători. După două luni, numărul conflictelor disciplinare a scăzut, iar coeziunea de grup a crescut.

Un studiu realizat în rândul pacienților bolnavi de cancer, publicat în *Health Psychology*, a arătat că cei care țineau un jurnal de recunoștință sau rosteau rugăciuni zilnice de mulțumire au raportat o stare psihică mai bună, iar tratamentul a avut un rezultat mult mai bun.

Un alt exemplu vine dintr-un studiu realizat pe 312 profesori din România, publicat în *Current Psychology* (2022), care a analizat legătura dintre recunoștință și nivelul de epuizare profesională. Cercetarea a arătat că profesorii care manifestau un nivel ridicat de recunoștință – exprimată prin reflecție, atitudine sau rugăciune – aveau un angajament profesional mai puternic și un risc semnificativ mai scăzut de burnout. Concluzia cercetătorilor a fost că recunoștința nu este doar o atitudine nobilă, ci un factor de protecție real împotriva stresului cronic din educație.

Recunoștința este una dintre cele mai simple și, totodată, profunde forme de inteligență emoțională și spirituală. Ea ne ajută să fim mai echilibrați, mai sănătoși și mai conectați – atât cu ceilalți, cât și cu Dumnezeu.

A spune „mulțumesc” nu este doar un act de politețe, ci un gest cu implicații biologice și psihologice profunde. Poate că e timpul să nu-l mai considerăm un simplu reflex, ci o alegere conștientă, care ne poate schimba, pe noi și pe ceilalți, în bine.

Într-o societate care ne învață să cerem mereu mai mult, recunoștința ne învață să prețuim ceea ce avem. Iar aceasta poate fi cea mai puternică formă de echilibru interior.

Mă țin de Cuvânt.

**Ascultându-l și privindu-l
pe Horea Paștina**

Profesorul Paștina dă mereu note mari?

Lucrul acesta poate naște nedumeriri și întrebări.

Oare nu este Biserica o lume a ierarhiilor de tot felul,

oare nu este diferit numărul talanților distribuit fiecăruia? Și

oare nu este diferită rodirea lor? Nu toate pământurile sunt la fel de

roditoare și nu toate semințele la fel de bune și nu toți lucrătorii ariei la fel de

*sânguincioși. Horea Paștina nu se simte îndreptățit să-și exprime public, cuantificat,
judecățile de valoare, deși, sigur, le are. Lasă judecata toată în seama lui Dumnezeu.*

Studentilor le dau nota zece cu fir de busuioc. Busuiocul, ușor de-l atingi, miroase frumos.

Mirosul de busuioc. *Cu firul său de busuioc speră să le înmiresmeze totul, și pe cele ce nu poartă de sine
mireasmă. Speră, îndeosebi, să trezească întru trăire slăvitoare ființe, conștiințe, responsabilități.*

Costion Nicolescu – prefață la *Ascult și privesc*

Mariana Lina: Să știți că după scurta convorbire telefonică de aseară nu am mai pregătit nicio listă de întrebări, a fost suficient să-mi spuneți că vom pleca de la puțin, ba chiar de la un singur punct și, ca să fac o scurtă introducere pentru acest interviu, voi începe cu faptul că noi am avut la școală *Ultimul clopoțel* la clasele a VIII-a, unde doamna profesoară de matematică le-a spus copiilor că, din punct de vedere matematic, nu simte că gimnaziul este un punct final, ci reprezintă și un punct de plecare pentru un nou început. Învățăm la școală că **punctul** marchează sfârșitul unei propoziții. Ce reprezintă punctul pentru dumneavoastră?

Horea Paștina: Dacă tot ați venit în atelier o să vă povestesc ceva despre **aici** – o mărturie de la expoziția pe care am avut-o anul trecut și care mai există doar în mintea mea.

Punctul este un început continuu, așa l-aș vedea. Mă gândeam, pentru copii, poate că e bine cât vin la școală și învață să-și găsească și o preocupare. Nu știu ce anume, dar să simtă că fac ceva cu mâinile lor care să rămână în urmă, iar ei să aibă această bucurie – că rămâne ceva. Aceasta mă gândesc că ar putea să-i stimuleze, să-i bucure, pentru că vedem la un copil că face într-un fel, celălalt în alt fel. Nu știu, ar putea să ude florile, să vadă ce se întâmplă cu ele, să aibă grijă de ele, să aibă grijă de ceva, și atunci s-ar putea produce o comunicare între copii – se ajută unii pe alții, iar lucrurile se extind, se împletesc, se încrucișează.

Mariana Lina: Aș vrea să ne conduceți puțin și să ne întoarcem în timp, la copilărie. Cum a fost copilăria dumneavoastră?

Horea Paștina: Unele lucruri pe care le fac

sunt legate de momente din copilărie – este o temă pe care am reluat-o de multe ori. Am ieșit odată, după ce terminasem facultatea, într-o tabără de pictură și s-a potrivit să fie acolo o câmpie; era cald și câmpia era în față. Părinții mei nu mai erau, dar în amintirea unui moment am ieșit cu șevaletul în plin câmp, în plin soare.

Am ieșit cu pensulele în mână să fac o câmpie și am avut sentimentul că sunt împreună cu ei, că-i pomenesc astfel. Și de atunci am tot reluat acest subiect, această câmpie am tot reluat-o, până când am ajuns la un rezultat, **am ajuns într-un punct**. Fiecare reluare a fost un punct care m-a dus mai departe, cu sentimentul că-i pomenesc și pe ei – ca o rugăciune, ca o pomenire pentru ei; adică aveam sentimentul că eram cu părinții mei acolo – aceasta era trăirea mea – și o să vă arăt câteva câmpii de **aici** – imaginea poate să spună mai multe, imaginea are o putere. Sunt câteva câmpii pe care le-am reluat și pe urmă, ce s-a mai petrecut pe parcurs, până când am ajuns la așa ceva – asta e interesant. Geometria o foloseam și înainte, întotdeauna înainte de a începe lucrul îmi împărțeam suprafața de lucru, pânza, căutam mijloacele laturilor verticale și ale laturilor orizontale și puneam punctul pe mijlocul lor, uneam punctele și realizam crucea pe suprafață; aveam nevoie înainte de a începe să mă întâlnesc cu suprafața albă, așa cum cel care scrie se întâlnește cu hârtia albă. Ca să depășesc acest punct în care mă întrebam ce fac eu cu această suprafață albă, aveam nevoie de un reper. De aceea spun că punctul este

important – aduceam orizontala, verticala, diagonalele, se produceau alte intersecții și foloseam aceste intersecții pentru a-mi dezvolta locul care mă inspira – o grădină, o floare, un măr, portretul, **totul în jurul crucii**.

Mariana Lina: Chiar și pentru un portret pornești de la cruce?

Horea Paștina: Da, măsuram raportul de aur, stânga-dreapta, unind punctele îmi dădea tot cruce. **În ultimul timp mă folosesc de cerc, pătrat și triunghi.** În jurul acestor trei forme geometrice îmi dezvolt compozițiile. Punctul – adăugam un alt punct și un altul – ele formează o linie, aceste puncte se încrucișează, iar dacă liniile acestea se mișcă îmi creează suprafața. Nu pun punct, ci adaug un alt punct, deci se află într-un raport cu cineva. Dacă îl pun așa e o compoziție, dacă îl pun altfel este o altă compoziție.

Pânza aceasta a pornit chiar de la câmpie – am o serie de lucrări cu câmpia, cu drumul în câmpie, mersul spre linia de orizont. Îmi doream de când eram copil să merg până la capăt, să pun mâna pe cer și mă copilăresc în continuare. **Îmi amintesc când le spuneam copiilor că cerul vine tot timpul cu noi, ne însoțește. Mi-a venit să strig asta!** Cum este linia de orizont, cerul și pământul.

Aici avem vița-de-vie, cercul, pătratul, floarea de crin – am folosit cercul din interior și am continuat cu latura de la cercul celălalt și așa am construit cupola aceasta. Este oprirea asupra unui detaliu: doar am sugerat biserica prin turla ei și în față am pus strugurii, vița și am sugerat o floare de crin. În lucrarea aceasta am mutat linia de orizont la mijloc, folosind doar cercul, pătratul și triunghiul, am văzut triunghiul de sus și triunghiul de jos. Cuvântul întrupat coboară aici, ridică pe Adam și Eva și pe noi, trecând prin apa botezului și prin cruce. *Precum în cer așa și pe pământ* – este ca în icoana Învierii. *Piatra din capul unghiului*, Iisus Hristos, coboară și ne ridică prin apa botezului, este ca într-o oglindire. Este înainte de Hristos și după Hristos. Iisus a schimbat tot, s-a răsturnat tot ce era înainte de El, s-a schimbat, mi se pare extraordinar acest lucru. **Pătratul simbolizează pământul, cercul simbolizează cerul. Cerul albastru și pământul roșu, triunghiul este galben, Sfântul Duh, Sfânta Treime. Această serie de lucrări se numește Răsăritul Cel de Sus. Suntem însoțiți tot timpul, este o continuă însoțire. Formele se suprapun.** Este și octogonul care înseamnă ziua a opta, infinitul și steaua cu opt colțuri.

Mariana Lina: Când începeți să lucrați un tablou, știți cum va arăta lucrarea?

Horea Paștina: Nu știu. Pun punctul la mijlocul suprafeței. Fac cercul care nu îmi permite să merg cu el prea mult. Dacă am o latură mai mare, fac cercul cât îmi permite latura mai mică. De aici cercul va fi înscris într-un pătrat, și

în interiorul pătratului am diagonală, iar în punctele acestea îmi apar aceste intersecții și cu circumferința cercului. În punctele acestea îmi construiesc pătratul și triunghiul. Vedeți și aici mijlocul, cercul, pătratul care se construiește din niște intersecții care la rândul lor sunt puncte care vorbesc unele cu altele.

Mariana Lina: De ce câmpia? De ce nu muntele?

Horea Paștina: Câmpia este întindere, linie orizontală, iar linia verticală înseamnă adâncime. Până la urmă este chiar Crucea, Iisus care cuprinde întreaga lume și merge la infinit, iar verticala face legătura între cer și pământ – vedeți câmpia cu linia de orizont mai joasă? Vedeți cum era câmpia aceea (n.r. *prima* câmpie), ochiul acela de apă, de sub linia de orizont? Nu se vedea chiar așa, eu am accentuat, ca să devină vizibil. E mult mai vizibil când lucrarea devine abstractă. *Ochiul de apă este un fel de semnătură.* Ca să devină apa botezului. *Argint e pe ape și aur în aer* – Botezul și Sfântul Duh.

Maria Bălan: Există preconcepția că artistul se lasă purtat de val, de muză, de inspirație, dar la dumneavoastră este multă rigoare...

Grădină, Horea Paștina

Horea Paștina: O să vă citesc un fragment din cartea mea: *Ca cel ce împletește coșuri și se roagă, desenez și mă țin de Cuvânt*. Este despre rugăciune, este rucodelie. Eu ce să vă mai spun? Să vorbesc despre mine? Despre ce să vorbesc? Sunt sărac. Ce aş putea să dau eu din mine? Toți suntem săraci. Au venit unii și au zis: de ce este aici așa? Îmi amintesc când eram la școală și foloseam penița și curgea din peniță, iar eu n-am mai șters. Când eram la școală mă puneau să rup pagina, să fac din nou, dar eu n-am mai făcut, am lăsat-o cum e, în voia ei. Unii s-ar gândi acum ce simbolistică implică, dar nu-i nicio simbolistică, ci este pur și simplu sărăcia din mine. Dar este frumos că suntem săraci și că avem de cine să ne ținem. Și eu simțeam presiunea în tinerețe, că trebuie să aduc noutate. Eu știu că mă repet – vine din natura vieții să respir. Te bucuri de toate bunătățile pe care ți le dă Dumnezeu, dacă te ții de Cuvânt.

Mariana Lina: Există un *punct de plecare*, o vârstă pentru *a mă ține de Cuvânt*? Pun întrebarea gândindu-mă la cei mici, cei care

învață primele litere, primele semne de punctuație sau să deseneze...

Horea Paștina: Pe copilul mic trebuie să îl lăsăm în voia lui, în copilăria lui, nu trebuie să îl învățăm ce vrem noi. Și relațiile dintre oameni trebuie să fie ca o împletire, o armonie, ca la împletirea de coșuri. Împletesc ceva care să fie de folos, să aibă un folos lucrul pe care îl fac, nu de dragul de a face. Ce pot să descopăr eu? Pot să descopăr mai mult decât ne arată Dumnezeu tot timpul? Noi trebuie să ascultăm!

Mariana Lina: Pare un manifest, aş fi vrut să-i spun altfel, poate *testament*, dar este un manifest: *Cum mă țin de Cuvânt*.

Horea Paștina: Un punct de sprijin, ca un desen pe care-l fac, da, e un desen pe care-l fac, ascult și privesc, *Pâinea noastră cea de toate zilele*, lucrul nostru de fiecare zi. Cine vrea să mănânce, să lucreze, cine nu... Nu este o noutate ceea ce fac, este o noutate pentru mine, cerul și pământul: *precum în cer așa și pe pământ*. Acestea sunt chiar titluri de expoziții pe care le-am avut.

Mi-am pus problema că poate mă repet în lucrările mele. Dar când respiri nu te repeți? Rugăciunea *Doamne, miluiește!* nu se repetă în biserică?! Și noi repetăm și păstrăm legătura. Păstrăm suflul pe care chiar prin respirație îl avem; este ca o energie care îți dă putere să fii în legătură cu apropiatii tăi. **Într-un cuvânt, teții de Cuvânt!**

Mariana Lina: Care a fost punctul de plecare – când v-ați gândit că o să fiți pictor, că o să desenați?

Horea Paștina: Am avut un frate mai mare pictor, care nu m-a influențat să fac pictură, dar îmi plăcea să fac ce făcea el. A fost ca un punct, da, dar sigur că era foarte greu de intrat la Institut. Totuși, cel care este hotărât să facă pictură, face pictură, adică se ține de hotărârea lui; nici măcar un profesor nu deține miracolul acesta – să te ia și să facă pictură cu tine – ține de cu totul altceva. Sunt oameni care sunt născuți să facă pictură, sunt oameni care sunt născuți să facă alte lucruri. Eu mi-am dorit să fac pictură. La 19 ani s-a cristalizat dorința de a face pictură. Până atunci au fost doar semne palide în mine, însă atunci a trebuit să iau o decizie și am dat la pictură. Făceam niște desene după ipsosurile care urmăreau o anumită perfecțiune, lucru care îmi părea foarte plicticos. Era o chestiune anapoda tipul acela de studiu, care nu cred că folosea, ținea mai degrabă de duranță, simțea că te îndepărta de pictură.

Maria Bălan: Tema numărului următor al revistei școlii noastre este **Recunoștința...**

Horea Paștina: Pentru mine lucrul este o recunoaștere permanentă, recunoștința față de părinții mei, de înaintașii mei. Eu chiar aș vrea ca lucrurile pe care le fac să fie înțelese și de oameni ca părinții mei. Legătura cu cei de dinainte vreau să îmi rămână, pentru că fără ei nu aș fi. Este o legătură permanentă. Recunoștința e vie, nu am putea să ne rupem de ei, nu ar avea sens. **Este lucru viu să fii recunoscător, e ca și respirația.** Este

o legătură cu ei, cu Dumnezeu, o legătură permanentă.

Maria Bălan: La noi la școală fiecare clasă are o personalitate dedicată, cu gândul de a fixa un punct de pornire, un model și reper copiilor. Ne-ar bucura dacă ați putea spune două cuvinte despre părintele Stăniloae, despre relația cu dânsul, despre modul în care a rămas, pentru că a rămas și în lucrările dumneavoastră. Cum rămân oamenii pe care îi întâlnim?

Horea Paștina: Trăiam și eu în lumea aceea și am mers la unele cursuri de Noul Testament și despre Biblie ale lui Ioan Alexandru, poetul. Nu-l cunoșteam atunci, dar îl știam din presă și ce am văzut mi-a plăcut foarte mult. Auzind că ține cursul, am dorit să merg să văd despre ce este vorba. Acesta este iarăși un **punct important:** atunci i-am cunoscut pe Costion și Maria. El m-a dus la părintele Stăniloae și am rămas la părintele Stăniloae. Discutam despre preocupări pe care vi le-am povestit oarecum. Eu făceam același lucru, chiar și atunci, adică, atunci când m-am dus la el eram format, dar voiam să fiu întărit în lucrul pe care îl făceam. Mi-a spus părintele că-i bine; am primit binecuvântare să continui și mi-am continuat lucrul mai departe. După aceea venea lumea, puneam întrebări, eu ascultam. Ce să mai întreb, părintele spunea de la sine, să-i mut eu gândul în altă parte? Părintele știa lucrurile pe care le avea de spus, iar eu ascultam. **Mergeam zilnic la el, mergeam la atelier și la biserică, acestea erau drumurile mele.**

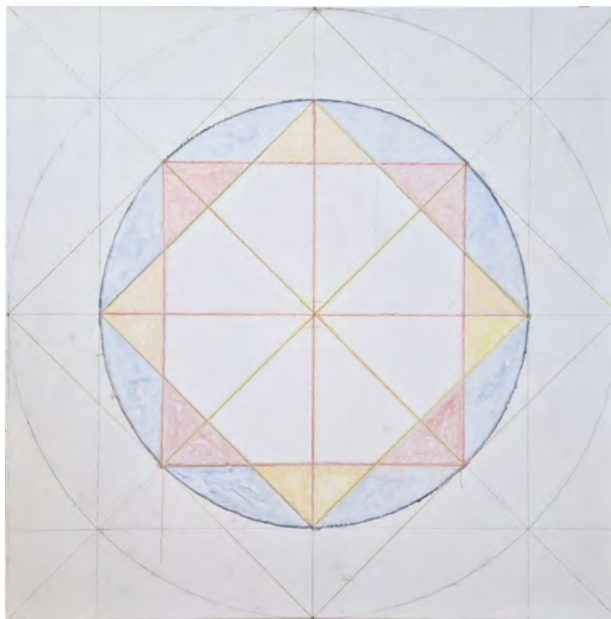
Am avut și legătura cu prietenii din grupul **Prolog**, am redus paleta. Cum v-am spus povestea cu cercul, cercul acesta poate să ajungă atât – un punct, care le cuprinde pe toate, și poate să fie de necuprins, dar nici așa nu-L cuprindem. Suntem undeva pe aici – toată frumusețea asta, zicem că în viață nu vedem și mergem la El și ce-i spunem? Ia uite ce am realizat eu, pentru Voi! Acum ne rugăm,

prin rugăciune
luăm legătura cu
El, stăm de vorbă
cu El. Rugăciunea
ne ajută în mod
real. **În tot ce
facem trebuie
să fie rugăciune,
nu mecanică, să
fim în legătură
cu Dumnezeu –
vorbit despre
Cuvânt.**

Mariana Lina: Cum
au fost acei ani în
care ați fost profesor
și ați avut elevi și ucenici? Vă lipsesc acum
elevii, ucenicii, întrebările lor?

Horea Paștina: Pe de o parte, au fost cu
încercări, nu neapărat din partea lor. În
învățământ tot timpul sunt probleme –
profesorii au probleme între ei și probabil
că le duc și studenților. Eu le-am spus că
mă interesează doar să stăm și să învățăm,
altceva nu ne interesează în clasă. **Avem
de învățat – asta am subliniat tot timpul.**
Aveam de ascultat, veneam cu reproduceri din
istoria artelor, îi duceam la muzeu, îi duceam
să vadă orașul. La muzeu i-am dus chiar să
vadă depozitul cu desene, pentru că desenul
este locul în care descoperi cel mai mult, este
un lucru mai simplu, unde poți să pătrunzi și
tu. **Mai ales am subliniat desenul, întâlnirea
cu punctul, cu linia, cu foaia albă;** cele mai
multe în clasă erau desene.

Aveam dificultăți cu catedra: îmi spuneau
că studenții seamănă între ei, unde le
este personalitatea? Știu că i-am întrebat,
era o *comisie din aceea*, de pe vremuri, și
am zis: vreau să-mi spuneți ce înseamnă
„personalitate”! În ceea ce lucrez eu cu
studenții, ei văd diferența dintre ei, dar dacă

Piatra din capul unghiului, Horea Paștina

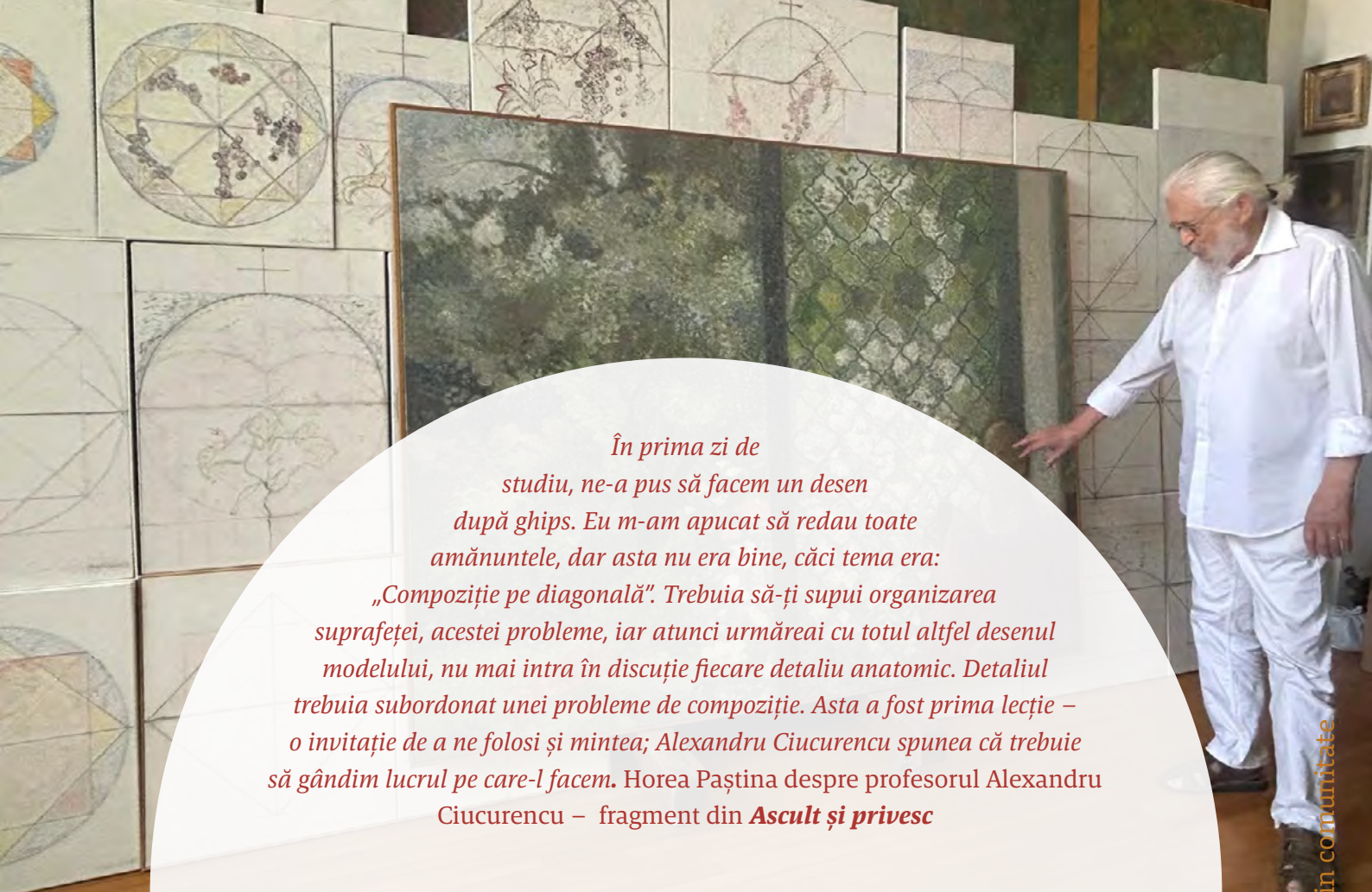
dumneavoastră nu
vedeți diferența eu
nu am nicio vină.
Nu profesorul îi
învață pe studenți
să fie deosebiți, ei
sunt deosebiți prin
dar. **La Dumnezeu
nimic nu se repetă.**
Fiecare persoană
e unică și se
descoperă singură,
nu eu o descopăr.
Eram curios să văd
ce face unul, ce face
altul, în ceea ce
privește asemănarea.

Și în grădină când pui niște plante trebuie să
fii foarte bun specialist ca să-ți dai seama că
asta este ceva, alta altceva, că altfel nu-ți dai
seama; dar, pe măsură ce planta crește, începi
să-ți dai seama ce este, începi să le deosebești.
Noi aici avem răbdare, am avut copii care au
ascultat și țineau clasa închisă, studenți care
stăteau contra valului. Apoi lucrurile s-au
schimbat atât de mult încât nu cred că aș mai
putea fi în școală.

Aici este punctul de început: unii spun că
pruncul trebuie mai întâi să crească și să
fie botezat mai târziu, dar copilul trebuie
botezat când e micuț – e ca un copac pe care
îl altoiești, nu-l altoiești când e matur, ci când
este mic. **Botezul este altoiul pe care i-l pui
copilului. Botezul este un altoi!**

Maria Bălan: Dar de ce să nu semănăm, că
trebuie să ne asemănăm?

Horea Paștina: Deosebirea se vede după
asemănare, că unul sparge geamuri, unul
rupe garduri, unul bușește mașini și uite, au
făcut ceva deosebit – asemănare. Aveam o
temă comună – aici se vedea diferența, cum
face un student, cum face alt student – pentru

*În prima zi de studiu, ne-a pus să facem un desen după ghips. Eu m-am apucat să redau toate amănuntele, dar asta nu era bine, căci tema era: „Compoziție pe diagonală”. Trebuia să-ți supui organizarea suprafeței, acestei probleme, iar atunci urmăreai cu totul altfel desenul modelului, nu mai intra în discuție fiecare detaliu anatomic. Detaliul trebuia subordonat unei probleme de compoziție. Asta a fost prima lecție – o invitație de a ne folosi și mintea; Alexandru Ciucurencu spunea că trebuie să gândim lucrul pe care-l facem. Horea Paștina despre profesorul Alexandru Ciucurencu – fragment din **Ascult și privesc***

studenți din diverși ani. Îmi spuneau să am program pentru fiecare student, dar nu am făcut așa ceva. Ei au teme comune, fiecare face la nivelul anului său; în fond, învață unul de la altul, îi las să se îmbogățească, devin mult mai bogați. În plus, amprenta omului nu înseamnă o amprentă artistică – nu seamănă scrisul unuia cu scrisul celui alt: eu am un scris anume, am amprenta mea, ceva al meu. Trebuie să lucrez, pentru că e un dar pe care mi l-a dat Dumnezeu și trebuie ca eu să descopăr darul acesta, atât cât este. Trebuie să fiu curios, pentru că ce face celălalt pe mine mă îmbogățește.

Mariana Lina: Ne mai spuneți câte ceva despre profesorul dumneavoastră, pictorul Alexandru Ciucurencu?

Horea Paștina: Ciucurencu e cel la care m-am simțit mai bine decât în școală, profesorul la care m-am simțit cum m-am simțit și la părintele Stăniloae mai târziu. Era un

sentiment de siguranță, **siguranța aceasta omenească**. Era precis în corecturile pe care le făcea, înțelegeam tot ce spunea și **încercam să pun în practică lucrurile pe care le spunea** – insista pe organizarea suprafeței. Cum am lucrat în anul întâi? Noi făceam studiu pe rând, iar pe măsură ce înțelegeam încă ceva, treceam la pasul următor, neuitând ce am învățat înainte, până într-un anumit **punct**. Îmi era potrivit, până îmi spunea să pun mai multă culoare, dar eu nu reușeam – el era colorist. În câteva cuvinte, a fost un dar pentru mine că l-am cunoscut pe profesorul Ciucurencu. Am dat de câteva ori examen de admitere și chiar când am intrat Ciucurencu lua clasă, așa că s-a nimerit să fiu la el timp de șase ani – a fost prima dată când a condus o clasă din anul I până în anul VI. Consider că pentru noi a fost un foarte bun profesor, am învățat cât am putut de la el, în felul meu, și cred că mai sunt și acum urme ale învățăturii lui, în fond.

Rostul omului

Anca Stanciu

În lumea asta mare, fiecare lucru își are rostul său. Furculița e pentru friptură și, fie ea cea mai elegantă furculiță din lume, dacă vrei să o folosești la ciorbă, nu-ți va fi de niciun folos. La fel o mașină – poate fi cea mai puternică, elegantă și performantă, dar dacă îi pui motorină când ea rulează cu benzină, toată puterea ei nu mai face doi bani.

Dacă pentru astfel de obiecte, mai simple sau mai complexe, este nevoie să le cunoaștem rostul pentru a le folosi la maxima lor capacitate, cu atât mai mult este nevoie să cunoaștem rostul omului. Căci omul, deși pare că funcționează de la sine, fără a cugeta prea mult la întrebări esențiale precum: „Cine sunt?” și „Încotro mă duc?”, se poate trezi adesea că mănâncă ciorbă cu furculița. Numai că, de data aceasta, vorbim despre o „ciorbă” și o „furculiță” din altă categorie. Nevăzute. „Ciorba” vieții, în care neputincios își înfige „furculița” existenței – culmea, tocmai din dorința asiduă de a se înfrupta mai bogat!

Care să fie, așadar, rostul nostru? Pentru ce ne-a făcut Dumnezeu?

La această întrebare s-au dat o multitudine de răspunsuri de-a lungul vremii. Iar felul în care trăim descoperă propriul nostru răspuns. Unii, prin viața lor, arată că „trăiesc clipa”, ca pe o ardere al cărei sens se mistuie deopotrivă cu trăirea. Alții și-au găsit rostul în a aduna, a strânge, a acumula averi văzute (bani, proprietăți, mașini, haine) sau, mai prețioși, averi nevăzute (laude, relații, stăpânire, putere). Și totuși, nu-i vedem fericiți, mulțumiți, împăcați – nici pe unii, nici pe ceilalți. De unde se vede treaba că și-au alimentat „mașinile de lux” cu motorină în loc de benzină și toată truda lor de-o viață nu le va aduce satisfacție – nici aici, nici dincolo.

Și atunci?

Atunci înseamnă că răspunsul se află în altă parte.

Dacă vrem să vedem pentru ce ne-a zidit Dumnezeu, înseamnă că trebuie să căutăm răspunsul nu în înțelepciunea lumii acesteia, ci chiar la Dumnezeu și la oamenii care L-au văzut pe Dumnezeu. Prorocii, Sfinții, Mucenicii ne arată, prin viața lor, un alt răspuns, cu totul diferit de ceea ce ne învață lumea.

Și iată, spune Prorocul David: „Eu am zis: «Dumnezei sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt». Dar voi ca niște oameni muriți și ca unul din căpetenii cădeți” (Psalmul 81:6-7). Cu alte cuvinte, suntem chemați - nici mai mult, nici mai puțin – la îndumnezeire. La a aduna, dar, averi nemateriale: „Faceți-vă pungi care nu se învechesc, comoară neîmpuținată în ceruri, unde fur nu se apropie, nici molie nu o strică” (Luca 12:33). La a ne înfrupta, dar nu porcește, ci împărătește: „Gustați și vedeți că bun este Domnul” (Psalmul 33:8). La a bea, dar „apa cea vie”, căci „oricine bea din apa aceasta va înseta iarăși, dar cel ce va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac” (Ioan 4: 13-14). La a căuta nu slava care vine de la oameni, ci slava lui Dumnezeu.

Ne plângem cu toții că trăim vremuri tulburi, pline de stres și agitație. Dar nu vremurile sunt de vină, ci – din nou – întrebuințarea greșită a rostului nostru. Căci zice Domnul: „Marto, Marto, te îngrijești și pentru multe te silești; dar un singur lucru trebuiește. Iar Maria partea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea” (Luca 10:41-42). În aceste puține cuvinte, Hristos ne oferă „instrucțiunile de folosire” ale acestei „mașinării” care este omul. Cum „funcționează” omul, așadar? Prin slujire. Dar nu prin slujirea materiei, asemenea Martei, ci

prin slujirea pe care I-o aduce Dumnezeuului Celui Preaînalt.

Câtă vreme omul nu-I slujește lui Dumnezeu, funcționează asemenea unui motor care merge în gol, ca o bicicletă fără lanț, la care pedalează degeaba. Căci zice Domnul: „Cine nu adună cu Mine risipește” (Matei 12:30). Adună, adună, dar în zadar, iar sentimentul zădărniciiei din viața noastră este indiciul sigur că nu suntem în rostul pentru care am fost creați, că rezervorul nostru e spart, iar slujirea, mincinoasă. „Omul a fost plămădit pentru a sluji”, arată Părintele Gheorghe Kapsanis, „pentru a se oferi pe sine și întreaga lume lui Dumnezeu, mulțumindu-I, slăvindu-L și aducându-I închinare, astfel încât, prin această neconținută jertfă, să se unească cu Dumnezeu, să se sfințească, să aibă viață”. De aceea, spune Părintele, „omul este o ființă liturgică” – sau, după cuvântul Sfântului Apostol Petru, „preoție împărătească” (I Petru 2:9), la care suntem cu toții chemați, atât bărbați, cât și femei. „A fi purtător harului «preoției împărătești»”, arată Sfântul Sofronie de la Essex, „este cu putință și fără a purta cinul preoției. Esența launtrică a acestei preoții constă în faptul de a se ruga pentru întreaga lume potrivit pildei Însuși Domnului”.

Rostul omului, al fiecăruia dintre noi – „elin sau iudeu, rob sau liber, parte bărbătească sau parte femeiască” (cf. Galateni 3:28) – menirea lui, matca în care își intră după ce apele sufletului i s-au revărsat prin pustiul acestei lumi, este, așadar, liturghisirea. Purtarea preoției împărătești, în rugăciunea „pentru Întreg Adamul, ca însuși pentru sine”, este recuperarea chipului pierdut la cădere și întoarcerea la firea noastră cea adevărată, așa cum a fost gândită de Domnul dintru început. Toate celelalte slujiri sunt risipă – singură liturghisirea Mariei, la picioarele Domnului, „trebuiește”.

Și, după chipul lui Hristos, Marele Arhiereu, Care este deopotrivă Jertfă și Jertfitor, și noi, în sărăcia noastră, neavând alt dar a aduce, ne dăruim pe noi înșine ca

ardere de tot în rugăciune: „Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie? Paharul mântuirii voi lua și numele Domnului voi chema” (Psalmul 115: 3-4). Liturghia, Euharistia, mulțumirea noastră ni se face Rai încă din viața aceasta, tămăduindu-ne de toată rătăcirea în slujiri străine, aduse idolilor acestei lumi. Făptura noastră cea slăbănogită își regăsește singura comuniune care „trebuiește”: aceea cu Făcătorul ei, „Cel ce este” (Ieșire 3: 14), Singurul Izvor al Vieții, fără de care omul doar „are nume că trăiește, dar este mort” (cf. Apocalipsă 3: 1).

Și poate că nu ar trebui să fim surprinși când însăși medicina modernă confirmă faptul că menirea omului este liturghisirea, arătând că funcționăm (*va λειτουργήσει*) optim atunci când suntem în stare de mulțumire (*ευχαριστία*). Practicarea recunoștinței a devenit astăzi o terapie răspândită la nivel mondial, cu beneficii multiple și rapide la nivel psihosomatic, printre care se numără: reducerea depresiei, ameliorarea anxietății, refacerea imaginii de sine alterate și consolidarea relațiilor interumane, scăderea presiunii arteriale și, în consecință, a problemelor cardiace atât de frecvente în zilele noastre, îmbunătățirea somnului și, mai presus de toate, activarea sistemului nervos parasimpatic, responsabil cu diminuarea stresului, acest ucigaș tăcut atât al trupurilor, cât și al sufletelor noastre.

Mulțumirea – iață medicamentul la îndemână, fără costuri, la care are acces atât bogatul, cât și săracul, atât tânărul, cât și vârstnicul, fără discriminare. Dumnezeu ni l-a oferit încă de la facerea lumii și toți cei ce l-au aflat s-au tămăduit.

Fiecare lucru are un rost pe lume. Furculița e pentru friptură, iar omul – pentru mulțumire.

P.S. Mulțumesc și eu, în felul acesta, Părintelui Vasile Gavrilă și Liceului „Sfinții Trei Ierarhi” din București pentru educația de excepție oferită copiilor mei în perioada în care au fost elevii acestei școli.

Ce este recunoștința?

*O formă de apreciere constantă,
un angajament nescris, dintre
om și Dumnezeu, o iubire fragilă,
însă veșnică pe care cuvintele nu
o pot descrie, dar care este mereu
prezentă în sufletul omului.*

Marta Giulea, clasa a VIII-a

ZoomZet

Tinerea de minte a binelui în inimă

*Îți mulțumesc, Doamne, că pot
să pățimesc pentru Tine!*

EDITORIAL

Ioan Gavrilă,
clasa a X-a

Cerința și nevoia de a îmbunătăți societatea în care trăim se accentuează constant, dorința de a ne moderniza în vederea unui viitor cât mai bun crește. Este clar că niște schimbări sunt necesare, însă ce modificări trebuie puse în practică și cum trebuie să le aplicăm? Facem ceva în acest sens, își asumă cineva această responsabilitate, măcar prin exemplul oferit de propria persoană? Evoluția, dezvoltarea, desăvârșirea societății reprezintă o lucrare complexă și profundă ce are nevoie de oameni puternici, educați, cu caracter.

Am auzit foarte des punându-se următoarea problemă: vremurile grele nasc figuri puternice, iar cele bune nasc oameni slabi. Privind în trecut vom observa că personalități mari s-au arătat în vremuri de pace, dar, mai impresionant, vremurile crunte au dat naștere unor titani. Exemplul Sfinților Mucenici, care au privit moartea în ochi cu demnitate, mulți aducându-I mulțumire Celui de Sus, poate fi cel mai elocvent în acest sens. De ce durerile și nenorocirile i-au determinat pe acești oameni să-și depășească propriul context și să dobândească putere, libertate și, până la urmă, tărie de caracter? Poate părea absurd pentru unii, dar faptul că acești oameni au învățat să fie recunoscători chiar pentru cele mai puțin semnificative motive cred că a reprezentat un element decisiv în crearea

acestor caractere tari. Actul de mucenicie este dovada cea mai profundă a faptului că, primind cu mulțumire tot ce ne scoate înainte viața, poate *Pronia*, ușurarea și desăvârșirea sufletului sunt neîndoielnice – cum se face că, dintr-o „nebunie” sfântă, milioane de suflete s-au săvârșit în chinuri crunte pentru a primi cununa și cetățenia Raiului, dând naștere unei uriașe populații perpetue de creștini, un imperiu al lui Hristos? *Îți mulțumesc, Doamne, că pot să pățimesc pentru Tine!* sunt cuvintele care au însoțit și însoțesc în continuare moartea acestor sfinți, a acestor oameni tari, care, după cum se pare, au înțeles că a fi recunoscător în cel mai profund mod este un act de curaj, de tărie și de iubire.

Doresc să revin la problema lansată în introducere, punând-o în legătură cu actul recunoștinței. Din moment ce suntem martorii unor vremuri cât se poate de tulburi, nu se acutizează nevoia de a avea persoane puternice, oameni de referință, figuri care să polarizeze și să atragă? De ce nu mai apar modele? Nu cumva am pierdut din repere, din definiția caracterului puternic, am uitat să mai fim răbdători, empatici, încrezători, *recunoscători*? Aș putea fi acuzat că acord prea multă importanță acestui ultim aspect, al recunoștinței, poate prea banal pentru unele (tind să cred că pentru multe) persoane, însă originea acestui act și esența pe care o

ascunde consider că ar trebui să constituie niște argumente suficient de puternice cât să contrazică indiferența cu care este privit.

Nu mai știm să fim recunoscători. Și de ce ar fi aceasta o problemă? Întâi de toate, pentru că recunoștința nu e o datorie, ci o trăsătură firească ființei umane, o „memorie a inimii”, care întipărește permanent „motive” pentru care bate în continuare și înregistrează continuu evenimente (fie ele cât de mici) care întrețin dezvoltarea emoțională și mentală. Faptul că oamenii au căutat dintotdeauna Ființa supremă căreia să îi mulțumească, Căreia să I se supună și faptul că până și pruncul îi oferă mamei sale un dram de recunoștință, surâzându-i sincer și dulce, sunt dovezi incontestabile ale ideii că a fi recunoscător e firesc omului. Lipsa acestui sentiment vedește astfel înstrăinarea, chiar zdrobirea umanității din om! În al doilea rând, a fi recunoscător presupune o limpezime a sufletului, o libertate a acestuia care nu permite niciunei îngrădiri să-i limiteze manifestarea; altfel spus, un om recunoscător este liber și vertical. Exemplul sfinților mucenici, evidențiat mai sus, întărește această afirmație: desăvârșirea sufletească ce a fost atinsă atât de oamenii cei mai simpli, cât și de nobili care au prețuit bogăția Raiului mai mult decât slava pământească subliniază faptul că nu haina și condiția din această lume, ci tăria de caracter, credința și voința i-au determinat să îi aducă mulțumire lui Dumnezeu în pragul morții.

Nu e îngrijorător cât de puțin se dă importanță acestui aspect de către noi, *oamenii moderni*, tânăra generație, viitorul, care ne ferim să fim recunoscători, unii poate pentru că ar considera că e o dovadă de

slăbiciune, alții pentru că l-ar percepe ca pe ceva evident, care e depășit de preocupările contemporane, și ceilalți pentru alte varii motive? Eu cred că sunt două pricini ale acestei situații: nu mai știm să fim recunoscători; preaplinul pe care îl avem, abundența cu care suntem obișnuiți nu ne-au impulsionat să participăm la procesul de învățare a recunoștinței, nu am avut motivația să practicăm acest exercițiu. De asemenea, poate chiar mai grav, suntem cei care nu vrem să fim recunoscători, care suntem prea plini de noi înșine, avem o prea mare aroganță din care ne-am alimentat plăcerea de a suprima sentimentele sincere de grațitudine pe care Dumnezeu le-a întipărit în codul conștiinței noastre.

Un gând care mi-a venit pe parcursul scrierii acestui articol și care cred că ar trebui să aibă o semnificație, mai ales pentru tânărul din societatea schimbătoare de astăzi, este următorul: noi, românii, popor născut din oameni viteji și înțelepți, care, fără discuție, ne-am născut creștini, nu sărbătorim oare în mod firesc recunoștința? Însăși ziua Duminicii este ziua în care, săptămână de săptămână, rețrăim, primind, Învierea lui Hristos, cea care dă sens existenței noastre, așa cum mărturisește Sfântul Apostol Pavel: *Și dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră* (I Corinteni 15: 14). Cred că acesta e cel mai profund și cel mai sincer mod

de a învăța **recunoștința**, deoarece Învierea constituie cel mai mare și cel mai important eveniment pentru om, iar modelul pe care ni-l oferă Mântuitorul este fără doar și poate cel mai mare exemplu de recunoștință pe care l-a primit omenirea.

Olimpiada sufletului

Popovici Maria-Medeea, clasa a VII-a

Olimpiada de „Cultură și Spiritualitate” îmi este cea mai dragă dintre toate și, în fiecare an, particip cu drag. În clasele a V-a și a VI-a, alături de doamna profesor Cornelia Miron, am pus primele „cărămizi”, iar anul acesta, în clasa a VII-a, cu sprijinul profesoarei mele de limba și literatura română, Simona Minciu, și cu ajutorul Bunului Dumnezeu, am reușit să mă calific la etapa națională, care s-a desfășurat în perioada 21-25 mai, la Suceava. Deși pregătirile pentru etapa națională au fost destul de intense, efortul a fost răsplătit.

După un drum lung, dar încântător, pe 22 mai, urma să susținem proba scrisă. Subiectele mi s-au părut provocatoare. În ciuda emoțiilor mele, am obținut un punctaj foarte bun. Dumnezeu mi-a luminat mintea și Mihai Eminescu mi-a fost inspirație la redactarea paginii de jurnal.

După probă, a urmat masa de prânz, iar apoi am avut programul liber, timp în care mi-am făcut o mulțime de noi prietene. Am întâlnit copii cu aceleași pasiuni, animați, ca și mine, de o credință puternică.

În următoarea dimineață, pe 23 mai, a sosit și proba orală. Aveam mari emoții, fiind prima mea probă orală. Îmbrăcată în ie, am intrat cu bucurie în sală. Am fost printre ultimii trei din seria mea, iar timpul de așternut ideii pe ciornă a fost generos. Biletul pe care l-am extras părea un mesaj divin: imaginea înfățișa un înger care veghea deasupra unui sat, iarna. Cuvintele mi-au venit de la sine, iar eu vorbeam cu inspirație, uitându-mă la doamnele profesoare din

comisia de evaluare din fața mea. Știam că acele cuvinte nu erau ale mele: Dumnezeu îmi dăduse gândul cel bun. Mai târziu, s-au afișat și rezultatele: eram în al nouălea cer, luasem 92 de puncte la scris și 100 la oral (media a fost de 94 de puncte).

În următoarea zi, seara, la festivitatea de premiere, după mai multe discursuri ale membrilor din comisie și ale organizatorilor, au început să se împartă premiile. În timp ce eram atentă la bucuria celor strigați, mi-am auzit numele complet și, apoi, ca prin vis, și sintagma *Premiul Special*. Deși mi se înmuiaseră picioarele, totuși un impuls mi-a dat putere să alerg și să îmi iau diploma. Am privit de jos tot amfiteatrul și am fost uimită și copleșită de numărul mare de copii prezenți – dintre toți, Bunul Dumnezeu a îngăduit să mă răsplătească cu *Premiul Special*!

Această experiență specială mi-a dat de înțeles că, în acești 14 ani, Dumnezeu a lucrat în mine *cele bune și de folos*, prin dascălii mei, prin familia mea și prin duhovnicul meu. Le mulțumesc tuturor pentru momentele de bucurie pe care mi le-au oferit și pentru educația pe care mi-au dat-o!

Odihnă de piatră

*Lacrimă mă simt, întârziată,
și caut odihnă de piatră.*

*Unde-i piatra ce nu se clatină și unde-i Zidarul
cel mare? În pământeara alcătuire slăvindu-l,
nu m-am depărtat, poate, prea mult de el? Trăim
în neștire. Poate că totul se petrece la fel.*

Lucian Blaga – *Meșterul Manole*

Actul meu de creație începe cu neliniște, se înfăptuiește prin lucru și se termină într-un obiect finit. Obiectul acesta este cel care validează artistul în rândul lumii. Va fi o capodoperă ce a trecut proba anevoioasă a timpului? Sau o operă de artă admirată într-o singură sală de expoziție? Când simțim spiritul creator, obiectul finit nu are relevanță, pentru că de multe ori nu va fi văzut de nimeni. El poate fi o poezie, o melodie fredonată în drum spre casă la vederea unei imagini frumoase sau boțul meu de lut care nu și-a găsit încă forma și menirea.

M-am așezat la masa de lucru pentru că lumea mi se arată atât de desăvârșită încât nu îmi dau seama că și eu sunt parte din lume, că nu sunt doar o ființă răăcită pe acest Pământ. În mine zace un meșter. În mine și în toți oamenii care simt, în omul care se lasă atins de mișcările vieții și încearcă să le surprindă în încremenirea artei sale. Suntem toți creatori născuți din chipul și asemănarea Creatorului.

Cercetez mișcarea mâinilor și gândurilor mele. Nu înțeleg de ce lutul nu se leagă, de ce se tot năruie, de ce nu stă singur

Puzderie de gesturi de recunoștință acoperă țara și pe fiecare petic de pământ umed care s-a hrănit din mișcarea omului se zidesc lăcașuri de închinare. Fiecare dintre ele ține în forma sa spiritul și forma simțirii unui artist, în loc de semnătură. Nu sunt monumente ridicate pentru el, ci daruri care surprind sunetele din *Mulțumesc, Doamne! Manole* a izbutit să ridice biserica doar atunci când și-a dat seama că nu e a lui și că nu el este în mijlocul ei.

Meșteresc la un boț de lut care nu știe încă ce este și ce stă să fie descoperit în el. Încerc să îl fac ascultător, să mi-l supun, să îl transform în imaginea a ceea ce stă să fie descoperit în mine. Caut cu vârfurile degetelor curbura gândurilor mele în elasticitatea sa firească.

Maria Panait,
clasa a X-a

în picioare când îi scot propteaua simțirii mele. *Manole cu un ochi tot măsoară, cu celălalt se roagă. Nu râde cu niciunul. Ceva hotărâtor se petrece în el.* Frământarea îl ține în viață și îi dă suflare după fiecare prăbușire. Îl modelează în forma unui căuș de palmă. Încerc să îl fac să semene cu un vas, să poată prinde în el ceea ce va fi nevoie, să poată să fie întins cuiva și din preaplinul său să se hrănească și altul. Dacă l-aș umple acum cu apă, s-ar surpa din nou și apa s-ar scurge pe margini, împreună cu lutul.

Actul meu de creație este un act de recunoștință. Zidurile lui Manole vor fi și ele un act de recunoștință. Artistul, meșterul din mine, sufletul care nu ne lasă să dormim în nopți senine, nu înțelege că nu creează pentru el, ci pentru a da laudă vieții, pentru a oferi un portret Creației, cu tot ce este în ea, pentru a exprima cumva, chiar și stângaci, mulțumirea inimii.

Reușesc să adâncesc scobitura lutului. O cizelez, îi netezesc pereții și îi îngroș marginile. Pare pasiv. Ar avea nevoie de o suflare de viață, de memorie, dar nu știu de unde să le iau. Mă gândesc că ar putea fi în mine. Pământul nu este cel din care se naște ceea ce creez, ci doar un mijloc, și ceea ce creez nu se duce spre pământ. Biserica lui Manole se ridică când el o închină, când îi lipește cărămizile cu plămada spiritului său. Neliniștea lui, care nu reușește să își pună Creația la picioare, începe când nu mai știe unde trebuie să ajungă, de unde vine și de ce s-a apucat de lucru și se termină când o împlinește cu ceea ce se află în el.

Visul se izbândește, dar liniștea, liniștea n-o mai găsim. Fără recunoștință, arta este doar

materie prelucrată de mâna omului. Când pun în bucata mea de lut ceva din mine, cea mai curată simțire sau cea mai dragă amintire, ea se desăvârșește, înfloarește de sens.

Seara, când simt că bucata de pământ și-a găsit locul, că poate să țină în ea greutatea lumii, nu este un triumf. Am lucrat și eu pe lângă Manole. M-am îndepărtat și eu pe drum de artă, absorbită fiind de cărămidă. Nu îmi aparține forma din lut modelată de degetele mele, cum nici lui nu îi aparținea biserica pe care a zidit-o.

Nu este triumf, ci liniște, liniștea care îmi arată că am săvârșit un act de mulțumire. O plecăciune. Acolo, în liniștea lucrului bine făcut, se găsește liniștea nearticulată și bucuria adâncă ce mă lasă să adorm.

Ștefan Andrei
Chituc, clasa
a IX-a

Recunoștința ca o floare

Cu toții trecem prin diverse momente, evenimente sau perioade pe parcursul vieților noastre, unele mai plăcute, altele mai dificile. Ceea ce ne vine în ajutor de fiecare dată când ne simțim copleșiți este, de obicei, conștientizarea faptului că situația noastră nu este chiar fără speranță. Ne dăm seama de acest lucru prin comparație cu ceilalți, uitându-ne mai ales la ceea ce avem noi, iar lor le lipsește. Numim această stare de mulțumire „recunoștință”.

Cu toate acestea, recunoștința este mai mult decât o stare efemeră sau o însuflețire de moment. În esență, recunoștința reprezintă, de fapt, sâmburele din care, odată plantat, răsare floarea mântuirii sufletului. Este ușor să punem sămânța unei flori în pământ, dar, pentru a ne îngriji de creșterea ei, astfel încât să ajungă

frumoasă și roditoare, trebuie să o îngrijim zi de zi, să o udăm, să rupem buruienile din jur, să avem răbdare și, cel mai important, să *nu o dăm uitării*. În caz contrar, ea devine ceva trecător, aproape irelevant – cel puțin așa ni s-ar putea părea, deși nu este deloc adevărat; fără ea, nu avem ce grădină a sufletului să îi arătăm Domnului în momentul în care mergem la El.

Vrea să-mi ceară iertare, eu vreau să-i spun și cât îi sunt de recunoscător și se iscă o scenă nițel ciudată, în care ne întreceam cu plecăciunile, mulțumirile, scuzele, iertările și îmbrățișările. Dar curând ne liniștim și vorbim deschis și curat (...) Lui Dinu îi datorez prilejul fără de care nu m-aș fi putut naște a doua oară, din apă și din Duh (Nicolae Steinhardt, *Jurnalul fericirii*). Răsfoind cartea din care am citat, am dat peste acest pasaj și mi s-a părut

potrivit pentru această temă, a recunoștinței. Este evidențiată aici starea de mulțumire a lui Nicolae Steinhardt față de prietenul său, Dinu Pillat, deși ea ar fi putut fi foarte ușor transformată în resentimente, având în vedere faptul că datorită asocierii cu Pillat ajunsese în închisoare și el. Totuși, Dinu a fost acela care l-a sprijinit, ajutându-l să facă ultimul pas dinspre credința iudaică către cea creștin-ortodoxă: botezul. Fără prietenul său, fără înțelegerea experienței din închisoare și a suferințelor ca prilej de curățare a sufletului și de întâlnire cu Hristos, viața sa ar fi continuat poate altfel. Nicolae Steinhardt îi este însă recunoscător tovarășului său de suferință, oferind un exemplu pentru noi.

Dar de ce nu i-ar fi fost recunoscător, în starea în care se aflau? Poate pentru prietenie, pentru că oamenii, atunci când sunt împreună într-o suferință, își văd mai clar sentimentele și sunt mai onești. Cine ar mai ține la sentimentele tale într-un moment în care totul pare iremediabil pierdut și, mai mult, toți te consideră vinovat? Doar un prieten adevărat. Astfel, amândoi sunt recunoscători unul celuilalt, amândoi se bucură să regăsească în cel de alături prietenia care apropie, în care îți poți recunoaște propriul suflet ca într-o oglindă luminoasă. Contextul m-a dus cu gândul la relațiile mele de prietenie, pe care le prețuiesc, la rândul meu, și m-am simțit norocos că există persoane pe care să le pot numi „prieteni”. O prietenie strânsă este, într-adevăr, indestructibilă, nimic nu o poate dărâma. Este ca o clădire bine construită: o mai zdruncină uneori cutremurele, dar, dacă are fundația foarte puternică, atunci nu poate cădea la pământ, distrugându-se.

Părintele Steinhardt descrie felul în care cei închiși îl ajutau foarte mult prin faptul că îi dădeau din mâncarea lor la schimb pentru mâncarea sa. Lor le erau date *numai lături, la care și lighioanele s-ar uita cu silă*, așa că, atunci când, în locul cartofilor fierți cu coajă și pământ, primea pâine, acest lucru însemna foarte mult pentru el. Trecând prin

acest pasaj, mi-am dat seama că simplul fapt că pot să stau la masă alături de cei dragi și că pot mânca în tihnă este ceva pentru care ar trebui să fiu recunoscător. Pare foarte normal să se întâmple așa, dar este, de fapt, minunat că am această șansă.

Un alt lucru care este evidențiat în *Jurnalul fericirii* este dragostea pentru Dumnezeu și recunoștința pentru aceasta. Aproape toată viața, Nicolae Steinhardt a studiat ortodoxia și a simțit o chemare spre ea, dar în închisoare s-a definitivat alegerea de a trece la credința cea adevărată. Acesta este recunoscător pentru faptul că Dumnezeu a îngăduit să ajungă în închisoare – căci el avusese șansa să fugă în Israel, dar alesese altfel – și că, prin durerea pe care a simțit-o, a primit șansa de a se mântui. Din această dragoste primește și puterea și dorința de a trece prin orice greutate, de la hrana pe care o primește și până la tortură – pentru toate Îi mulțumește lui Dumnezeu, pentru că știe că Îl iubește.

În paginile acestei cărți recunoștința este prezentată din mai multe perspective, fiecare diferită, dar la fel de importantă. Prietenia, durerea, credința, dar și lucrurile ce par mărunte din viața noastră, pentru toate acestea să ne dorim să fim recunoscători și să Îi mulțumim lui Dumnezeu. Fără această trăire, viața noastră își pierde sensul, devenind goală și glacială.

Până la urmă, recunoștința chiar este precum o floare: dacă o îngrijim, ea ne poate înălța până la ceruri.

Îi iubim foarte puțin pe cei care ne-au scăpat dintr-o scârbă, o belea; îi iubim însă, cu drag, pe cei cărora am avut prilejul să le venim în ajutor, să le dovedim puterea și mărinimia noastră.

Jurnalul fericirii – Nicolae Steinhardt

Admirabila România pitorească

Stă soarele pe Zănoaga... avem destulă vreme. Acolo să vedeți mândrețe. Sus de tot, chiar pe vârful Zănoagei, s-așterne-o pajiște frumoasă, care se cheamă „Podu-cu-florile”, că-i numa flori toată, și la mijloc e un lac așa cât fața unei arii de mare, și-i limpede, limpede apa ca lacrima, iar împrejurul pajiștii, pe margini, sute de stânci înalte și colțuroase stau înșirate, parcă-s puse s-o păzească. Povestesc bătrânii că s-au fost ascuns odată acolo niște domnițe pe cari le fugăreau tătarii, și când le-au dat păgânii de urmă ele s-au suit sărăcuțele pe stânci și s-au azvârlit în prăpastie, unde-au pierit...

Alexandru Vlahuță – România pitorească

CHEILE ZĂNOAGEI

După ce drumul începui, am rostit cu credință și dragoste rugăciunile de dimineață. Am ajuns în Cheile Zănoagei, în Munții Bucegi, prima noastră atracție turistică. Urmând crucile, am mers pe un drum foarte interesant și plin de peripeții. Mă uimeau lucrurile din jurul meu: râul, florile, pietrele și stâncile care ne-au oferit susținere cât urcam... Râul curgea repede, cu picături care stropeau ici și colo. Florile se scaldau grațioase în lumina blândă a soarelui, care le scotea la iveală culoarea lor frumoasă. Pietrele și stâncile aveau o formă aparte, fiecare unică în felul ei.

Cât despre nivelul de greutate, nu pot spune că era floare la ureche. Deși era puțin obositor, simțeam că... mă regăseam. Oboseala nu mai conta așa mult, atât timp cât nu mă concentram pe ea. Ce minunat a fost totul!

Smaranda Iacob, clasa a IV-a

LACUL SCROPOASA

Toate cele pe care le-am văzut au fost extraordinare: peisajele, florile. Stâncile pe care le-am văzut erau în formă de poligoane. Ce m-a impresionat a fost că natura este, după vorbele domnului ghid, **mirifică**. În timpul drumeției mă dureau picioarele. Lacul Scropoasa era de un turcoaz magnific. Priveliștile erau minunate. Sunt sigur că acolo, Vincent van Gogh, renumitul pictor, ar fi găsit inspirație pentru operele lui de artă. Nu am învățat cum să o ocrotesc, dar știam deja că iubesc natura.

Carol Ioan Vladu, clasa a IV-a

CASCADA ȘAPTE IZVOARE

De la prima vedere mi s-a părut un loc de basm. Poteca trecea prin multe feluri de sol, nisip, pământ, stâncă... Pe lângă noi trecea un râu atât de spectaculos în cascade și atât de liniștit când curgea lin!

După puțin timp, ghidul din spate a început să vorbească cu noi. Am trecut pe lângă o stâncă care arăta fie ca un om, fie ca o pisică sau câine. Apoi am trecut pe un pod din plastic și metal în culorile tricolorului. Pe pod mă simțeam ca o pasăre măiastră care zbura deasupra râului învolburat. Solul de acolo era foarte fertil. Eu am replantat un copăcel care fusese smuls din rădăcină. Am trecut peste mai multe pâraiașe.

În continuare, am mers pe lângă lacul Scropoasa până la cea mai veche hidrocentrală. Am ajuns pe un pod de unde se vedea hidrocentrala și, dacă te uitați în partea cealaltă, se vedea întregul lac de culoare turcoaz. Apa avea 11 metri adâncime. Ne-am întors la locul de unde am mâncat, am pornit spre cascada Șapte izvoare și am urcat până la locul de unde izvoră din stâncă. Am descoperit că pot merge mai mult decât mi-am imaginat vreodată. Acolo ne-am umplut sticlele cu apă. Ne-am udat mulți dintre noi. Drumul spre autocar a răsunat de veselie și jocuri.

Ștefan Boboc, clasa a IV-a

STÂNCA TOHANI

În Săptămâna Verde, elevii clasei a III-a s-au transformat în „Micuții ecologi”. Sub îndrumarea domnului ecolog Dorin Pop, au parcurs două ecosisteme din două arii naturale protejate la nivel european (situri Natura 2000): Coridorul Ialomiței și Stâncă Tohani. Au studiat urme de castori, vegetația de luncă și impactul omului de pe malul Ialomiței, precum și flora de calcar de pe dealul Stâncă Tohani. Cu toții au îndrăgit ruscuțele galbene. Au analizat animalele și plantele cu microscopul digital, s-au uitat cu camera subacvatică după pești, au inspectat urmele de căprioară de pe trunchiurile copacilor. Încântați de această experiență interesantă, cei mici s-au declarat prieteni ai naturii, hotărâți să o ocrotească.

Anca Stoian, profesor-învățător

După ce am mers mult timp, ne-am oprit să mâncăm pe unul dintre dealuri, la altitudinea de 400 de metri. Priveliștea era splendidă. Cerul era de un albastru liniștitor. Iarba verde și fragedă se mișca în bătaia ușoară a vântului. Pe jos erau multe conuri de brad și sub pietrele mari se ascundeau mușuroaie de furnici. Aerul era îmbietor de la ruscuțele din iarbă. Aceste flori sunt rare și cresc numai aici, pe Dealul Stâncă Tohani.

Ioana Junghină, clasa a IV-a

LA RÂUL IALOMIȚA NE-AM BUCURAT

Copacii înalți păreau că ating cerul. Am mers în pădure cu domnul ecolog Dorin Pop. În pădure erau multe crengi căzute. Domnul ne-a arătat o urmă lăsată de o căprioară cu dinții pe trunchiul unui copac. Când am ajuns la râul Ialomița am văzut ceva foarte interesant: un tobogan făcut de castori pentru a transporta lemnele pe acolo.

Mihail Socoliuc, clasa a III-a

RUȘCUȚE

Am început să urcăm pe stâncă în șir indian după ghid. Drumul era destul de abrupt, dar totuși am reușit să ajungem în vârf cu toții. În timp ce urcam, am văzut multe flori deosebite printre care și ruscuțele de primăvară. De sus se vedea o priveliște minunată. Am privit prin binoclu și am văzut clădirile înalte din București. La un moment dat un coleg a văzut o căprioară și ne-a spus tuturor. Am urmărit-o până s-a pierdut în zare. Am luat prânzul într-un loc liniștit la umbră. După aceea am căutat gândăcei, furnicuțe, ciupercuțe de copaci și plante. Le-am privit cu atenție și am aflat lucruri noi despre ele. Când ne-am pregătit să urcăm celălalt deal am văzut un câine care venea spre noi cu o halteră în gură. El ne-a urmat până în vârful dealului. Acolo am văzut câțiva maci mari și înfloriți.

Sofia Cătană, clasa a III-a

...ȘI IAR RUȘCUȚE

În timp ce ascultam povestea aceluia loc, spusă cu mult drag de către domnul ghid, soarele cald ne încălzea fețele. M-au impresionat cerul senin și câmpul plin de ruscuțe delicate ce împrejmuia dealul.

După ce domnul Dorin Pop ne-a spus despre muntele de calcar, am urcat pe o cărare care ducea la un deal înalt. Când aproape am ajuns în vârf, cărarea a început să fie plină de pietre, așa că unii dintre colegii mei au căzut. În vârf, un peisaj uimitor ne-a întâmpinat. După ce am găsit un loc potrivit unde să facem picnic, ne-am așezat pe grupe. Pe când mâncam pe pătură, domnul Dorin Pop strângea lucruri din natură, precum: conuri de brad, frunze, flori, iar cu o mânășă strângea insecte. Apoi le-a pus pe un capac de caserolă și a scos microscopul. După ce a văzut că am terminat de mâncat, ne-a chemat la dânsul să privim, cu microscopul, plantele și insectele

strânse de el. După această activitate am plecat pe un alt deal.

Ana Pietreanu, clasa a III-a

DOBROGEA – TĂCEREA CARE POVEȘTEȘTE

În Săptămâna Verde am avut ocazia să descopăr unul dintre cele mai vechi și mai bogate ținuturi ale României – Dobrogea. Este o regiune care poartă în tăcerea sa poveștile mileniilor, un colț de țară unde istoria, credința și natura se împletesc într-un mod cu totul special. Așa cum spunea Nicolae Iorga, *Dobrogea este colțul nostru de Asie* – și, într-adevăr, tot ce am trăit acolo părea desprins dintr-o lume străveche, dar plină de viață și semnificație.

Dobrogea este cea mai veche regiune a României, atestată documentar încă din secolul al VII-lea î.Hr., când grecii au întemeiat primele colonii – Histria, Tomis și Callatis. A urmat apoi stăpânirea romană, bizantină, otomană și, în cele din urmă, integrarea în statul român modern. Toate aceste epoci și-au lăsat amprenta peste acest ținut dintre Dunăre și Marea Neagră, într-un mod unic și fascinant.

Am fost cazați la Mănăstirea Dervent, un loc plin de pace, unde liniștea pare o rugăciune rostită în șoaptă. Aici, părintele stareț ne-a fost ghid și sprijin, explicându-ne cu răbdare și pasiune tot ce înseamnă Dobrogea – nu doar prin obiective, ci și prin sufletul locului. Era ca un povestitor înțelept, care știa cum să transforme fiecare loc într-o lecție vie.

Am vizitat Cetatea Histria, cea mai veche așezare urbană atestată de pe teritoriul României, fondată în jurul anului 657 î.Hr. Am pășit printre ruinele templelor, bazilicilor creștine și vechilor străzi pietruite, unde istoria părea că răzbate din fiecare piatră.

Una dintre cele mai impresionante vizite a fost la Peștera Sfântului Andrei. Legenda spune că aici a poposit Apostolul

Andrei, încreștinând oamenii acestor locuri în vremuri în care credința era interzisă. Atmosfera din peșteră este cu totul aparte – simți o liniște adâncă și un fior sacru care te învăluie.

La Adamclisi, ruinele Tropaeum Traiani ne-au vorbit despre gloria Romei și despre luptele daco-romane. Am văzut monumentul ridicat în onoarea victoriei împăratului Traian și am înțeles cât de important era acest loc în antichitate – un adevărat bastion de apărare.

Seara, întorși la mănăstire, răcoarea și cântecul liniștit al greierilor, îngânate de clopotele blânde, ne făceau să ne simțim în siguranță, iar locul sfânt în care ne aflam ne liniștea sufletele.

Această excursie a fost o întâlnire cu rădăcinile credinței, cu natura în forma ei pură, dar mai ales cu oameni luminoși, ca părintele stareț, care a făcut din fiecare pas o învățătură, din fiecare loc o mărturie vie. Dobrogea nu se vizitează cu pașii, ci se trăiește cu inima.

Luca Paloș, clasa a V-a

CANARAUA FETII: COMOARA ASCUNSĂ A NATURII

Canaraua Fetii, o rezervație naturală spectaculoasă, asemănătoare unui canion, situată în Dobrogea, România, este o incursiune într-o lume unde natura domnește în toată splendoarea ei. Această destinație retrasă și liniștită este o adevărată comoară plină de minunății ascunse. Din momentul în

care pășești în zonă, ești înconjurat de păduri dese, cu copaci falnici care par că șoptesc în bătaia vântului. Singurul sunet care tulbură liniștea este cântecul melodios al păsărilor, un companion constant de-a lungul explorării pe care clasele a VI-a A și a V-a B au făcut-o în Săptămâna Verde.

Ceea ce ne-a cucerit cu adevărat inima la Canaraua Fetii au fost numeroasele peșteri răspândite prin peisaj. Fiecare peșteră pare o poartă către o altă lume. Unele sunt mici și ascunse, în timp ce altele sunt vaste și misterioase, invitându-ne să le explorăm adâncimile răcoroase și întunecate. Unele dintre ele se deschid către prăpăstii abrupte, oferind priveliști uluitoare asupra pădurii și văii de dedesubt. Sentimentul de aventură este amplificat de terenul accidentat, unde cățărarea pe stânci este o provocare palpitantă, răsplătită cu panorame spectaculoase.

Unul dintre cele mai fermecătoare aspecte ale Canaralei Fetii este liniștea ei. Locul este atât de tăcut și neatins, încât te poți cufunda complet în natură, simțind o stare de solitudine și conexiune profundă cu mediul înconjurător. Nu sunt distrageri – doar foșnetul frunzelor, ciripitul păsărilor și, din când în când, sunetul pașilor pe potecile pietroase.

Canaraua Fetii este o comoară ascunsă care te invită să te deconectezi de la zgomotul lumii și să te reconectezi cu frumusețea pură a pământului.

Daniela Lefter, profesor de limba engleză

ÎNTÂLNIRE CU LINIȘTEA

Soarele abia își făcea simțită apariția când am pornit la drum. Planul inițial fusese să vedem Canaraua Fetei, dar părintele stareț a decis să mergem mai întâi să vizităm Mănăstirea Sfântul Gherman. Aerul proaspăt al dimineții purta cu el promisiunea unei zile frumoase și pline de descoperiri. Drumul șerpuia printre câmpuri verzi, încărcate de rouă. După aproximativ o oră de mers printr-o pădurice, ne-am uitat împrejur și am văzut că ne aflam într-un mic canion. Pe margini se ridicau pereți parțial acoperiți de vegetație. Apoi am ajuns la o răscruce. Am continuat să mergem pe drumul care urca spre mănăstire și am ajuns la destinație.

Mănăstirea Sfântul Gherman s-a ivit în mijlocul unui peisaj de poveste. Înconjurată de dealuri blânde și păduri de foioase, cu o curte interioară plină de flori colorate și o liniște profundă, Mănăstirea părea un refugiu al armoniei. Am fost întâmpinați de o atmosferă de pace și rugăciune. Biserica, cu arhitectura sa simplă, dar impunătoare, emana o energie caldă și primitoare. Frescele vechi, deși parțial deteriorate de timp, păstrau încă o frumusețe vibrantă, ilustrând scene biblice cu o expresivitate uimitoare. Am petrecut câteva ore în curtea mănăstirii, admirând florile, ascultând ciripitul păsărilor și simțind liniștea locului. De asemenea, am vizitat și mica grădină zoologică cu păsările și animalele care așteptau să fie în centrul atenției.

Un părinte ne-a servit cu apă rece de izvor și cu bucăți dulci de rahat. La plecare, am simțit o energie nouă, un sentiment de pace și recunoștință.

După aceea, am pornit pe drumul spre Canaraua Fetei și după vreo 15 minute am ajuns. Am coborât cu grijă pe poteca îngustă, simțind sub pași pietrele instabile. În interior, răcoarea era învăluitoare, iar liniștea, aproape

palpabilă, era spartă doar de picurii de apă care se prelingeau de pe tavan. Lumina care pătrundea din exterior desena forme bizare pe pereți, amplificând senzația de mister. Am încercat să-mi imaginez viața fetei refugiate aici, singurătatea și speranța ei.

Părintele stareț ne-a arătat cât de sus ne aflam și ne-a spus să avem mare grijă. Am pornit încet pe marginea stâncii, admirând frumusețea sălbatică a naturii. Canaraua Fetei s-a dezvăluit în fața ochilor mei ca un tărâm desprins din povești. Pereții abrupti de calcar, sculptați de vânt și ploaie de-a lungul timpului, se ridicau semeți spre cer. Vegetația, deși săracă, se agăța cu tenacitate de stânci, oferind un contrast fascinant cu albul cretos al acestora. Am simțit un fior rece străbătându-mă, nu doar datorită umbrei adânci a canaralei, ci și istoriei misterioase care învăluie acest loc. Legenda fetei ascunse aici pentru a scăpa de urgie îți dă flori și te face să privești stâncile cu alți ochi.

Excursia la Canaraua Fetei și Mănăstirea Sfântul Gherman a fost mai mult decât o simplă vizită turistică – a fost o călătorie în timp, o incursiune în istorie și o întâlnire cu liniștea și frumusețea simplă a locurilor binecuvântate.

Maxim Demetrescu, clasa a VI-a

NOU ȘI VECHI

Se spune că Peștera este primul loc în care a ajuns creștinismul, în România, prin lucrarea Sfântului Apostol Andrei. Aceasta a fost dată uitării în timpul stăpânirii otomane, iar prin anul 1943 a fost redescoperită de preotul Constantin Lembrău. Mănăstirea a fost uitată din nou, până aproape după căderea comunismului.

Mănăstirea Lipnița a luat naștere în 2004 și are hramurile Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul (29 august) și Sfântul Mucenic Dasie (20 noiembrie), dar

îi are ca ocrotitori și pe doi sfinți mai noi ai ortodoxiei: Sfântul Ierarh Luca al Crimeei (11 iunie) și Sfântul Paisie Aghioritul (12 iulie). Mănăstirea adăpostește Moaștele Sfântului Mucenic Dasie și are o curte foarte curată, plină de flori viu colorate.

Dis-de-dimineată, după ce am luat micul-dejun și ne-am făcut bagajele, am plecat împreună cu părintele stareț spre Canaraua Fetei unde am văzut lilieci. După aceea am mers la Mănăstirea Sfântul Gherman unde am văzut iepuri și păuni. Apoi am urmat un traseu abrupt și am vizitat două peșteri, dar a meritat efortul.

Tropaeum Traiani este un monument triumfal roman construit în cinstea împăratului Traian, între 106-109 d.Hr. Acesta a fost restaurat și repus în circulație turistică oamenilor în anul 1977. La un muzeu din apropiere am putut observa pietrele originale care au fost utilizate la construirea

monumentului, iar părintele stareț ne-a istorisit multe lucruri interesante. Apoi am mers la Adamclisi și am admirat ruinele care aveau o vechime de peste o mie de ani.

Excursia a fost minunată, iar la întoarcere cu toții am fost destul de triști, deoarece excursia se terminase, dar am fost bucuroși să ne revedem părinții și să le povestim cum a fost.

Sergiu Matei, clasa a VI-a

VÂNTUL CĂLĂTOR

La început, s-a simțit vântul călător, trist și singur cum e de obicei, uitat și lăsat în urmă. Vântul acela călduț al sfârșitului de primăvară în care, în bătaia sa lină, se aud șoaptele lui plângătoare. Și a colindat bietul vânt atâta apă și atâta cer că a obosit și l-am văzut cum s-a ascuns într-o crăpătură a pământului, rușinat de osteneala sa. Era un loc ușor între două stânci înspăimântătoare care păreau gata să se prăvălească peste oricine îndrăznea să pătrundă înăuntru. Pe cât de cald era afară, pe atât de răcoare era acolo. Dar era plăcut. Pereții din piatră păstrau frigul care se lăsa noaptea și nu îi dădea voie să iasă și nici razelor de soare să intre. Îl păstrau acolo, de frică să nu rămână singuri din nou, de teamă să nu fie iarăși părăsiți pe nesimțite. Și, stând acolo, auzeam stâncile murmurând, vorbind un grai doar de ele înțelese pe care îmi doream cu ardoare să îl deslușesc. Peștera sau, în fine, spațiul cruțat de prăbușirea bolovanilor, era ocrotit nu doar de pietrele masive pe care îți era frică să le atingi, ci și de o putere greu de închipuit: o forță inimaginabil de puternică, totuși blândă precum ochii unui pui de căprioară care începe și el să simtă, pentru prima oară în viață, gustul ierbii proaspăt stropite de lacrimile naturii. Unul Dumnezeu sălășluia în acea peșteră și era singurul care o salva, cu dragostea Lui pentru orice se mișcă,

de la îngheț. Lumina Lui era singura rază care alina stâncile în nopțile necruțătoare, dar și în zilele lipsite de speranță și soare.

Dar vântul călător nu rămâne într-un loc, fiindcă asta l-ar face să se întrebe care este scopul lui, de ce colindă de când lumea? Șuieratul lui a întâlnit, într-una din zile, spre asfințit, o cetate. Ziduri mari, puternice, construite din piatră de râu protejau, încă, interiorul, în ciuda vârstei lor. După atâția ani de servit în scopuri nobile și nimic mai mult, după războaie în care ar fi trebuit să fi fost numiți soldații cei mai viteji, stăteau acum, în același loc, înconjurând cetatea, puțin mușcați de vreme, dar la fel de nobile ca întotdeauna. Vântul căuta acum, învârtindu-se prin camerele pline de obiecte din vechime și evenimente istorice reprezentate de figuri din ceară, ceva de negăsit, ceva foarte important pe care nu îl știa nici el. Câteodată, ajungea să mângâie iarba dealurilor suflate cu aurul cel mai sfânt al asfințitului leneș.

Îi plăcea să deranjeze liniștea de veacuri a cetății, căci făcea să răsunе răsenele cristaline ale copiilor cu care se juca în alte timpuri demult apuse, desenându-le picturi din umbrele copacilor. Însă gândul că nimic din ce a fost nu va veni înapoi îl întrista și nu ar mai fi putut privi cetatea încă o clipă fără să izbucnească într-o furtună de lacrimi și strigăte îndepărtate.

Simțind nevoia să evadeze, vântul a pornit în ultima călătorie pe care am aflat-o. Își dorea să se simtă din nou liber, să simtă din nou că poate să bată oricât de tare, fără teama de a speria creaturile ciudate, chiar superficiale, pe care noi le numim oameni. A ajuns într-o dimineață în mijlocul unei poieni acoperite cu flori de câmp colorate și iarbă verde lăsată să crească. Era mărginită de un lac, numit Iazul Zimbrului, și de un gard de lemn șubred care nu îi lăsa pe oameni să se apropie de zimbri. Un puișt stătea lipit de mama lui, prea speriat de lumea mare în care a fost adus.

Vântul călător l-a alinat cum știa el mai bine, făcându-i puful dintre coarnele ce aveau să îi crească să se ciufulească. Încercând să îi joace printre copite pentru a-l convinge să alerge împreună, puiul s-a ridicat și a început să meargă din ce în ce mai repede, sprijinit de vânt.

Oamenii priveau nedumeriți acest spectacol, ei nefiind capabil să vadă vântul. Ei văd doar ce vor să vadă, iar călătorul nostru s-a obișnuit să fie invizibil. Nu avea nevoie de atenția lor. Toată lumea lui era atât de simplă: roagă-te, amintește-ți, joacă-te!

Anastasia Fircă, clasa
a VIII-a

COMORILE VII ALE NEAMȚULUI

Zilele petrecute în județul Neamț au fost ca o poveste scrisă de natură și istorie. Într-una dintre ele am pornit în drumeție spre Schitul Sihla. Drumul până acolo a fost o adevărată aventură. Pădurea părea desprinsă dintr-un basm, cu trunchiuri înalte și umbre care dansau pe cărare. Peștera Sfintei Teodora se ascundea într-un colț tainic de stâncă, ca un secret păzit de păsări și vânt. Când am pășit înăuntru, timpul părea că s-a oprit. Am simțit un fior. Nu de frig, ci de emoție. Era ca și cum sufletul Sfintei Teodora plutea încă acolo, în liniștea desăvârșită. Am închis ochii și am simțit o pace rară, una care nu se găsește în lume, ci doar în astfel de locuri. Rugăciunile am simțit că mi-au fost ascultate, căci, odată ce am ieșit din peșteră, am simțit o eliberare cum rar îmi este dat să trăiesc. Am plecat, însă o parte din inima mea a rămas acolo, alături de toate greutățile.

Într-o altă zi, ba chiar în ultima din călătoria noastră, am vizitat Rezervația de Zimbri „Dragoș Vodă”, un colț de lume unde natura încă își păstrează sălbăticia. Primul zimbriu pe care l-am văzut era impunător, ca o statuie vie, dar cu o privire blândă, care mi-a topit

emoțiile. Totuși, l-am admirat, iar atunci am înțeles cât de mici suntem și cât de mari sunt ființele care păstrează echilibrul acestui pământ. Acolo, printre copaci și sunete de păsări, am simțit ce înseamnă să fii parte din natură, nu doar spectator. Ultima oprire a fost la Cetatea Neamțului. Urcușul până acolo a fost obositor, însă nu în zadar. Cetatea se înalță semeață, ca un martor al vremurilor trecute. Am pășit pe podul de lemn, iar fiecare pas parcă mă ducea tot mai adânc în istorie. Acest loc a fost unul care m-a făcut mândră că fac parte din acest neam.

Această călătorie m-a învățat că locurile nu sunt doar puncte pe hartă. Sunt povești, emoții și rădăcini. Iar județul Neamț e o comoară vie, care merită simțită, nu doar vizitată!

Ioana Chirică, clasa a VIII-a

INIMI DE PIATRĂ ȘI LACRIMI-IZVOR

Dinspre poalele Tâmppei, până în adâncul pădurilor din Piatra Mare, suflul Carpaților te îmbie cu chemarea tainică a codrilor nesfârșiți. Pornim dis-de-dimineață, când roua încă stă cuibărită în iarbă, iar păsările își strigă libertatea în vârf

de brad. Poteca urcă domol printre brazii mândri și aerul curat de munte îți pătrunde trupul ca o înviorare de viață nouă. *Deschide-ți inima, drumețule, și primește-mă în sufletul tău ca să ți-l umplu de bucurie!* strigă pădurea din jurul nostru. Și, deodată, se deschide înaintea noastră o frântură în trupul muntelui și auzim ropotul apei învolburate, ce scobește piatra lucie prăvălindu-se de la înălțimi ametoitoare.

Sunetul canionului poartă cu el povestea luptei străvechi a apelor ce își croiesc drum printre bolovanii grei, pentru a ajunge în vale. Pășind pe scările de fier și simțind fiorul frigului din împrejurimi, ne simțim biruitori cu fiecare treaptă. Deasupra noastră pereții canionului se strâng într-un fir de cer, ca o promisiune de lumină, ce ne ghidează simțurile spre a nu zăbovi prea mult.

Când ieșim, înaintea noastră se așterne iar pătura de iarbă înconjurată de brazi. E o liniște adâncă aici. O liniște care nu e goală, ci plină de tâlc: suntem într-un dialog permanent cu creația lui Dumnezeu.

Ieșind din inima pădurii, iată-ne iarăși pe drum, urmând poteca șerpuită, în timp ce aerul aspru și rece ne îmbujora obrajii. Pașii ne poartă la schitul Bran: o oază de liniște ridicată între cer și pământ în spatele căreia munții, străji de piatră, își înalță frunțile ascuțite. Dincolo de văile înverzite, ca o făclie aprinsă, se ivește schitul mângâiat de soarele dimineții. Pe măsură ce ne apropiem, nu se mai aud decât pașii noștri zgâriind poteca și freamătul frunzelor. Era limpede că toată lumea fusese atinsă de atmosfera tainică a locului. Într-un moment ca acesta, îți dorești doar ca, trăgând aer în piept, și închizându-ți ochii, să poți fereca în tine pe vecie liniștea aceea pătrunzătoare și mirosul pământului cald – să le poți păstra pentru totdeauna pentru a-ți da putere.

Schitul Bran nu este mare, dar din el izvorăște o frumusețe negrăită, simplă, ca o icoană veche. Lumina tremură pe chipurile sfinților, iar mirosul de tămâie te învăluie ca o amintire din copilărie. Aici, sus, lumea e mai mică, însă sufletul e mai aproape de Dumnezeu.

Coborâm în tăcere, cu gândurile îmblânzite și cu pașii mai ușori, de parcă am fi lăsat acolo sus, în bisericuță, toate grijile noastre. Ne lăsăm din nou cuprinși de verdele întunecat al codrului, care, cu brațele deschise, ne strigă: *Rămas-bun!*

Așa e România mea: cu inimi de piatră, cu lacrimi-izvor, cu brazi în loc de ziduri și cu râuri în loc de străzi; o șoaptă veche, nemuritoare.

Ana Gulie, clasa a XI-a

Gând olimpic

Cele trei lucruri esențiale pentru a înfăptui ceva care să merite osteneala sunt munca stăruitoare, perseverența și bunul simț. – Thomas Edison

Teodora Păuna,
clasa a X-a

Totul a început cu îndrăzneala de a crede în propriile aspirații către performanță. Spiritul olimpic este, în fază incipientă, dorința de a ști mai mult, de a descoperi constant ceva nou, de a te lăsa fascinat de oceanul necunoscutului, care pare și mai necuprins de orizonturile umane, pe măsură ce pătrunzi mai adânc în tainele unui domeniu. În fața imensității volumului de informație, este nevoie în primul rând de curaj și de smerenie: de curaj, pentru asumarea responsabilității de a face primul pas în competiție, punându-ți abilitățile la încercare, și de smerenie, pentru conștientizarea încă de la bun început a faptului că nu vei ști niciodată tot ce se poate ști, că întotdeauna va rămâne loc de îmbogățire a bagajului de cunoștințe. Cum pot fi dobândite aceste valori? Cred că nu aș fi ajuns niciodată până aici fără o componentă esențială a întregului meu parcurs: susținerea

permanentă și necondiționată a părinților mei. Ei m-au învățat cum să îmi ridic speranțele tot mai sus, până în înaltul albastru al cerului; m-au ajutat să mă cunosc pe mine însămi, să îmi conturez propriile limite și să fac tot ce îmi stă în putere pentru a le depăși. Pentru că, dincolo de concurența față de alți copii din același an de studiu, olimpiada înseamnă a fi într-o competiție cu tine însuși, cu determinarea de a păstra statornicia pe o cale ascendentă, cu capacitatea de sporire a voinței. Așadar, nu ai nimic de pierdut, hai la olimpiadă, să îți cunoști potențialul de autodepășire!

După etapa pe școală, urmează o nouă provocare: proba eliminatorie județeană. „Eliminatorie” este un termen dur, tăios, care poate să înspăimânte sau să copleșească prin importanța sa. Da, dintre acești patruzeci de copii care umplu sala de clasă, unul singur va trece mai departe. Poți să fii tu sau poate fi

altul. Bineînțeles că nădejdea arde în suflet neconținut până la aflarea rezultatelor, doar că cele două cifre care constituie *punctajul* nu sunt de ajuns pentru a eticheta nivelul real de cunoștințe al elevului; ele sunt doar oglindirea unui singur moment, care poate fi un apogeu de inspirație și concentrare, sau, din contră, poate fi o clipă de oboseală și descumpănire. Tot în acest sens, *ierarhia* performanțelor este irelevantă în plan individual; fiecare cunoaște pentru sine cât timp și cât efort a investit în pregătirea acestui concurs, susținut de profesorul îndrumător, care a făcut posibilă toată această incursiune în lumea olimpiadelor. El este o sursă neîncetată de inspirație, oferind constant noi motive de a merge mai departe, prin implicarea și entuziasmul său de a împărtăși pasiunea pentru o arie de studiu. Pentru mine, indiferent de specificul olimpiadei la care am participat, profesorul a avut întotdeauna rolul de a nuanța actul învățării, de a proiecta asimilarea informației într-o dimensiune în care nu se mai simte apăsarea „muncii intelectuale” depusă pentru pregătirea concursului, călăuzind spre fascinația față de înțelegerea unei noi frânturi de univers.

Dar iată că această conlucrare ajunge să fie încununată cu o nouă realizare: calificarea la etapa națională. Aici, întreaga concepție asupra noțiunii de „competiție” ajunge să se transforme. Deodată, simți că nu mai ești doar tu în concurență cu ceilalți; acum faci parte dintr-un lot olimpic de elevi, o echipă ce se întemeiază având la bază sprijinul și respectul reciproc. Este o experiență ce se întinde pe mai multe zile, oferind ocazia participării la un întreg program cultural și îmbrăcând ideea de concurs într-un cadru inedit ce conturează amintiri statornice. În acest punct, ești dator să te bucuri cu toată forța ta sufletească de fiecare clipă petrecută în timpul olimpiadei. Dar cui să-i fii recunoscător pentru toate câte ți s-au dat,

pentru oamenii pe care i-ai întâlnit, pentru prietenii pe care le-ai legat? Celui Care a rânduit ca aceasta să fie șansa ta de a te afla printre cei mai buni elevi ai țării, adică lui Dumnezeu, Care le-a potrivit pe toate pentru ca tu să ajungi până aici. Poate că rezultatul nu va fi cel așteptat, poate că vei vedea speranțele înaripate cu care ai plecat de acasă cum se înfioară, cum se subțiază, cum se disipează în fața comisiei de evaluare. Am fost, pe rând, de-a

lungul anilor, atât pe scenă, în mijlocul aplauzelor, cât și în postura de simplu spectator și susținător al colegilor din lot. Diferența dintre cele două ipostaze? Diploma cu numele meu pe ea.

Cred că toate cele patru olimpiade naționale la care am participat mi-au adus, însă, și altceva mult mai valoros pentru dezvoltarea mea intrinsecă: simțul recunoștinței pentru ceea ce am reușit să devin cu sprijinul celor din jurul meu, prin purtarea de grijă

a Celui Ce cunoaște toate tainele și năzuințele fiecărui suflet uman.

Vreau să închei acest articol cu îndemnul adresat tuturor elevilor, mai mari sau mai mici decât mine, de a îndrăzni să rupă barierele fricii de eșec și ale neîncrederii în sine; orice olimpiadă nu este, în fond, decât o ocazie de a deveni mai bun. Esențial este ca, oricât de înalt ar fi nivelul la care ajungem, să nu uităm niciodată să aruncăm câte o privire peste umăr, să conștientizăm de unde am plecat și să avem întotdeauna în minte cea dintâi regulă din *Decalogul olimpicului*, redactat de Înaltpreasfințitul Părinte Calinic, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților: *Mulțumește Preasfintei Treimi, Maicii Domnului, Sfinților și tuturor celor care au investit în pregătirea ta.*

desen de Anastasia Măriucă Teodorescu, clasa a III-a B

Un triatlon, CÂTEVA POVEȘTI!

A fost odată o școală cu elevi care iubeau sportul și profesori care făceau totul pentru ca visurile elevilor lor să devină realitate. Și au făcut sfat profesorii acestei școli, acum se numește Consiliu profesoral, și au stabilit: **28 aprilie**, fie ploaie, fie vânt, să fie ziua cea mare a primei ediții a **Triatlonului LTSTI**. Încercarea de a hrăni dorința elevilor noștri de a fi cea mai bună variantă a lor de atleți s-a materializat cu fiecare start și finis la alergări, dar și cu fiecare săritură.

Elevii ciclurilor gimnazial și liceal, Feții-Frumoși și Ilenele Consânzene ale poveștii noastre, pornit-au în căutarea comorilor și adunat-au în ale lor tolbe punctele celor mai rapide alergări de 50 de metri plat și de rezistență (500 – 1.000 de metri) și ale celor mai lungi salturi – săriturile de pe loc.

Entuziasm, fairplay, dăruire, bucurie... vă întrebați dacă au existat, nu-i așa? Să vedem. Mai știți alergarea în care de la primul pas corpul vrea să renunțe, cea alergare în care nu mult după start plămânii îți ard, simți că te sufoci, iar picioarele și mâinile parcă nu te mai ascultă? Ei bine, la această probă de foc (alergarea de rezistență se numește) au alergat copiii noștri și, întrecându-se pe ultimii metri, s-au îmbrățișat după linia de sosire și s-au felicitat, sfârșiți de efort, dar recunoscători că au obținut timpi mai buni decât ar fi putut să o facă singuri.

Mai sus, mai rapid, mai puternic! Elevii noștri au arătat ce știu ei despre acest atât de cunoscut dicton, punându-ne la treabă și la socotit. Și am calculat noi punctaje și totaluri, iar când a trebuit să adăugăm zeci de puncte peste punctajul din Sistemul Național de Evaluare la Educație Fizică și Sport ne-au crescut inimile de bucurie și ne-am minunat de cât sunt de dăruți de Dumnezeu acești copii cu: **viteză, detentă și rezistență!**

Catedra de Educație Fizică LTSTI mulțumește colegilor de cancelarie și personalului administrativ pentru implicarea pe care o arată zi de zi în împlinirea visurilor elevilor noștri. Fără ei, fără răbdarea cu care ne-au ascultat ideile, fără devotamentul cu care au organizat și motivat grupele pe care le-au avut în grijă, fără stăruința cu care ne-au sprijinit, toate cele de care v-am vorbit nu ar fi fost posibile.

În această poveste am avut și alte ajutoare de nădejde: profesorii și antrenorii Federației Române de Atletism, care cu baghetele lor fermecate în formă de fluier și cronometre au cronometrat, monitorizat și măsurat performanțele Feților și Ilenelor noastre. Le suntem recunoscători și le dorim cariere pline cu rezultate deosebite, copii talentați și resurse materiale din plin acestor profesioniști care au dedicat ore bune copiilor noștri.

Așteptăm cu nerăbdare cea de-a doua ediție pentru că vrem să scriem file noi în povestea **Triatlonului LTSTI**. Și am încălecat pe-o șa...

Mara Toma, profesor de educație fizică

Participarea la prima ediție a **Triatlonului LTSTI** a fost una dintre cele mai frumoase experiențe din viața mea de elev de până acum. A fost o provocare care m-a făcut să-mi depășesc limitele și să învăț lucruri importante despre condiția mea fizică, perseverență și despre spiritul de echipă.

Am început să ne antrenăm în timpul orelor de sport, cu câteva săptămâni înaintea competiției. Apoi, pe Stadionul „Iolanda Balaș Soter”, la ora stabilită, doamnele profesoare de educație fizică ne-au chemat pe toți la marea încălzire.

Competiția a început; am participat la proba de viteză 50 de metri plat. M-am calificat în finală unde, din cauza muzicii, am pierdut startul și am trecut linia de sosire clasată pe locul al treilea. M-am întristat atunci pentru că știam că pot mai mult, dar sigur voi reuși data următoare!

A doua probă a fost săritura în lungime de pe loc. Aici nu am avut emoții și am sărit cât am putut de bine, clasându-mă pe locul I, cu rezultatul de 2,10 metri.

Am luat cu toții o pauză înaintea ultimei probe, alergarea de rezistență. Aceasta nu este

Nu știți voi că cei care aleargă în stadion, toți aleargă, dar numai unul ia premiul? Alergați așa ca să-l luați.
Sfântul Apostol Pavel
(I Corinteni 9: 24)

„proba mea”, dar am reușit să termin cursa pe locul al șaselea. Am alergat 500 de metri, iar la finalul probelor eram foarte obosită.

Toți copiii așteptau cu nerăbdare festivitatea de premiere. Chiar dacă nu toți au urcat pe podium, fiecare a câștigat ceva, acel „ceva” fiind o experiență de neuitat.

Ana Gavrilă Ursa, clasa a VI-a, locul II la Triatlonul LTSTI

Cerul era curat, fără urmă de nori scâmoși. Deși emoțiile dinaintea concursului erau destul de puternice, în timpul drumului cu mașina spre stadion nu am putut trece fără să arunc o privire asupra copacilor aflați în mijlocul unei explozii de înflorire.

Prima probă consta în alergarea de viteză. La aceasta aveam cele mai mari emoții, deoarece, dacă nu sprintam destul de repede, aș fi ieșit printre ultimele. Am fost chemați la linia de start, îmi simțeam palmele transpirate și reci,

dar totuși am încercat să mă concentrez doar asupra felului în care urma să alerg. „Pe locuri”, apoi, parcă o fracțiune de secundă, nici nu mi-am dat seama când s-a terminat alergarea! Un domn m-a condus spre o masă, unde timpul cronometrat a fost notat cu precizie.

Săritura de pe loc a fost cea mai ușoară probă. Pur și simplu trebuia să mă împing cât mai departe. Distanța sărită era măsurată din dreptul unei linii trasate pe jos. Soarele deja devenise supărător când a început alergarea de rezistență, 600 de metri pentru mine. Această probă o consideram cea mai grea, deoarece trebuie să îți dozezi respirația, să alergi, la început mai încet, pentru a putea accelera la sfârșit.

Am primit ultimele instrucțiuni, iar la semnalul doamnelor arbitru am pornit. M-am ținut a treia, încercând să-mi dozez efortul. Știam ce fac. Am păstrat acest ritm până în ultimul sfert al cursei. Deși simțeam că trebuie să mă opresc, m-am concentrat și cu un mare efort de voință am reușit să le depășesc pe celelalte două concurente din fața mea. Pe măsură ce acceleram, din tribune se auzeau tot mai tare strigăte și încurajări. M-am bucurat extrem de tare să le aud. Era ca și când ar fi fost cu toții alături de mine pe pistă. Deși îmi simțeam picioarele de două ori mai grele decât erau în realitate, am continuat să alerg până la linia de sosire de care am trecut în zbor.

Ana Boboc, clasa a VII-a, locul II la Triatlonul LTSTI

Prima probă, cea de viteză, a fost întâmpinată de câteva emoții, pe care le-am depășit imediat, și am alergat, am alergat repede. Urale și încurajări acoperiseră stadionul, iar eu, ca oricine altcineva, mă simțeam împlinit că am reușit să scot un prim rezultat foarte bun. Arbitrii mă anunțaseră în privința aceasta.

Am trecut imediat la proba săriturii de pe loc, unde nu am fost surprins să aflu că tot eu obținusem cel mai bun rezultat. Eram

sigur de acest lucru pentru că m-am priceput dintotdeauna la sărituri. Proba de rezistență, ultima și cea mai grea, a însemnat pentru mine o izbândă a propriilor strădanii.

La rezistență nu am fost de fel priceput, dar în această ultimă etapă am dat aproape tot ce era de dat și, totuși, încă simt că aș fi putut da mai mult. Au fost 800 de metri și, până la urmă, câștigătorul a fost cel care și-a canalizat pe deplin energia și care, la final, când eu nici nu mai știam cu ce alerg, m-a depășit la un centimetru și a ieșit pe primul loc. I-am strâns mâna câștigătorului acestei probe și l-am felicitat.

Triatlonul mult așteptat luase sfârșit și nu chiar cum îmi imaginasem eu, cel puțin acolo, pe teren, în dogoarea soarelui.

Mihail Moise, clasa a VIII-a, locul I la Triatlon LTSTI (85 de puncte)

AM ALEGAT ÎN RITMUL INIMII MELE

Ce m-a impresionat în momentul în care am ajuns pe stadion a fost mulțimea de copii. Niciodată nu am fost atât de conștientă de numărul mare al colegilor mei din toată școala. Cred că atât această dorință împlinită

de a fi în comuniune cu ceilalți, cât și bucuria de pe chipurile tuturor mi-au dat un plus de energie necesară pentru evoluția mea în competiție. Vremea însorită, adierea blândă a vântului și freamătul copiilor ne-au creat contextul glorios pentru prima ediție a Triatlonului LTSTI.

Am început cu o încălzire pe iarbă care ne-a ridicat tuturor moralul. Startul l-au dat clasele mici, apoi a venit rândul nostru, al liceenilor. La proba de viteză, ne-am aliniat emoționați și am pornit la semnal. După cursă, antrenorii ne-au felicitat și ne-au comunicat recordul personal. A fost încurajator, chiar dacă nu am fost printre primii. A urmat proba de săritură în lungime, unde am avut două încercări. Nu m-am descurcat prea bine și am simțit cum motivația de a obține un rezultat mai bun a început să încolțească în mintea mea.

Cea mai apăsătoare a fost așteptarea dinaintea probei de rezistență. Soarele ardea, pauza părea nesfârșită, iar emoțiile mă cuprindeau. Știam că în desfășurarea acestei probe pot arăta ce pot cu adevărat. A început cursa. Eram ca un arc încordat și în mai puțin de jumătate de tură eram în poziția a treia; încă un impuls de energie și aș fi ajuns în poziția a doua. Dar trebuia să mă mențin, pentru că distanța pe care o mai aveam de parcurs era

considerabilă. Devenea tot mai greu... Mi-am dat seama că voi reuși doar dacă mă detașez. Așa că m-am lăsat purtată de vânt, de verdele ierbii, de dragostea pentru alergat, de energia încurajărilor din jur. Alergam în ritmul bătailor inimii mele.

Am trecut linia de sosire, reușind să obțin locul II la proba de rezistență. Doamna profesoară era acolo, cu palma ridicată așteptând să o batem împreună. Am auzit un „bravo” din toată inima, așa cum dumneaei m-a obișnuit, și am simțit o bucurie imensă și recunoștință pentru șansa pe care am avut-o de a participa, pentru probele pe care le-am avut și pentru susținerea permanentă a doamnei mele profesoare.

**Alexandra Cutunoaie, clasa a IX-a,
locul III la Triatlonul LTSTI**

DINCOLO DE LINIA DE SOSIRE

Iubesc sportul și practic înotul la un nivel de performanță de la 6 ani, fără încetare. Sportul reprezintă pentru mine disciplină, dedicare, dăruire. În toți cei 12 ani de antrenamente, am depus constant efortul de a-mi depăși limitele, de a dobândi un timp mai bun decât cel dinainte.

Înainte de ziua aleasă pentru Triatlonul

LTSTI, am discutat cu doamna profesoară de educație fizică, dar și cu ceilalți profesori de la clasă, iar aceștia m-au încurajat să mă implic în procesul de jurizare al competiției. Mai toți au rămas rezervați, temându-se de situația mea medicală, ca urmare a operației pe care am avut-o la genunchi în urmă cu doi ani. Dar am simțit că locul meu este pe teren, și nu pe margine, așa că am îndrăznit și m-am înscris pe lista de participare.

Proba de viteză. La începutul sprintului, am adulmecat toată puterea vântului ce îmi bătea în față, am simțit viteza pe care o aveam, iar acele câteva secunde au părut minute. Mi-am văzut colegii avansând, ca și când vântul îi împingea de la spate. Am trecut linia de sosire și tot ce am simțit a fost recunoștință pentru acea clipă, când am avut impresia că am despicat aerul, o senzație pe care nu am avut-o niciodată în bazin.

Săritura în lungime a fost momentul meu favorit. M-am poziționat pe linia de start și, înainte să fac saltul, am privit în jur. Am observat chipurile colegilor și ale profesorilor ce așteptau cu nerăbdare momentul meu. Mi-am înfipt picioarele în pământ, mi-am luat avânt și am sărit. Pentru câteva secunde am zburat și m-am simțit la fel de liber pe cât mă simțeam în apă.

Pentru acest sentiment de *zbor* sunt profund recunoscător.

Am finalizat triatlonul cu o probă de **alergare de rezistență** pe o lungime de 800 de metri. Stomacul s-a înnodat din momentul în care am pășit pe linia de plecare, iar când s-a dat startul și am început să alerg am văzut cum restul colegilor se îndepărtează și cum eu rămân în urmă. M-am folosit de toată puterea pe care o aveam pentru a încerca să țin pasul, dar fiecare metru mă lăsa din ce în ce mai mult în urmă. Am trăit fiecare lovitură a tălpii pe tarmac și toată puterea vântului ce mă trăgea în spate. În momentele finale începeam să-i ajung din urmă pe ultimii doi colegi din față, dar mai bucuros am fost să trec linia de sosire și să mă reîntâlnesc cu inhalatorul ce mă aștepta ca un premiu. Când am terminat, totuși, am simțit o recunoștință sfioasă pentru rezistența mea și pentru faptul că am avut tăria să trec linia de sosire.

Rezultatele mele nu au fost uimitoare, dar, în loc să fiu dezamăgit că nu am ajuns pe podium, am ales să fiu recunoscător pentru ocazia de a participa, pentru faptul că am terminat fiecare probă și pentru că nu m-am dat bătut în niciun moment.

Dan Iancu, clasa a XI-a, participant la Triatlonul LTSTI

Elisabeta Ursescu,
clasa a VIII-a

Ne luminează spre tot lucrul bun

Timp de aproape patru ani, Sfântul Iacob Putneanul a fost ocrotitorul clasei noastre. În această perioadă am învățat multe despre mărinimia și dragostea arătată de Sfântul Iacob atât nouă, românilor, cât și nouă ca elevi la LTSTI. L-am îndrăgit la fel de mult cum și el ne-a îndrăgit și ne-a vegheat pe noi, întotdeauna ghidându-ne pe drumul cel bun. În periplul nostru de a afla cât mai multe despre viața sa și de a-i urma exemplul demn de laudă, am ajuns să ne gândim la Sfântul Iacob Putneanul ca la un al doilea tată, întrucât acesta nu a fost doar un simplu monah, ci un model de smerenie și jertfă.

Născut la 20 ianuarie 1719, într-o familie credincioasă, l-a iubit pe Dumnezeu încă de mic; părinții lui, un frate, o soră și cumnatul lui după soră s-au călugărit. Ajunge la 12 ani la Mănăstirea Putna, unde urmează să fie ghidat de părinți duhovnicești care l-au învățat să cunoască mai bine tainele vieții

”Din creșterea copiilor, ca dintr-o rădăcină bună sau rea, toată viața curge.”

în Hristos. La numai 17 ani este hirotonit ieromonah de către părintele său duhovnicesc, Mitropolitul Antonie. Fiind un om smerit și truditor, este ales egumen al mănăstirii în 1744, la vârsta de 25 de ani. Totuși, un an mai târziu, datorită harului său, este ales episcop. Timp de cinci ani, Sfântul Iacob a fost un susținător al traducerilor cărților de cult în limba română (în anul 1745, la Rădăuți, a fost tipărit cel de-al doilea liturghier românesc din Moldova)

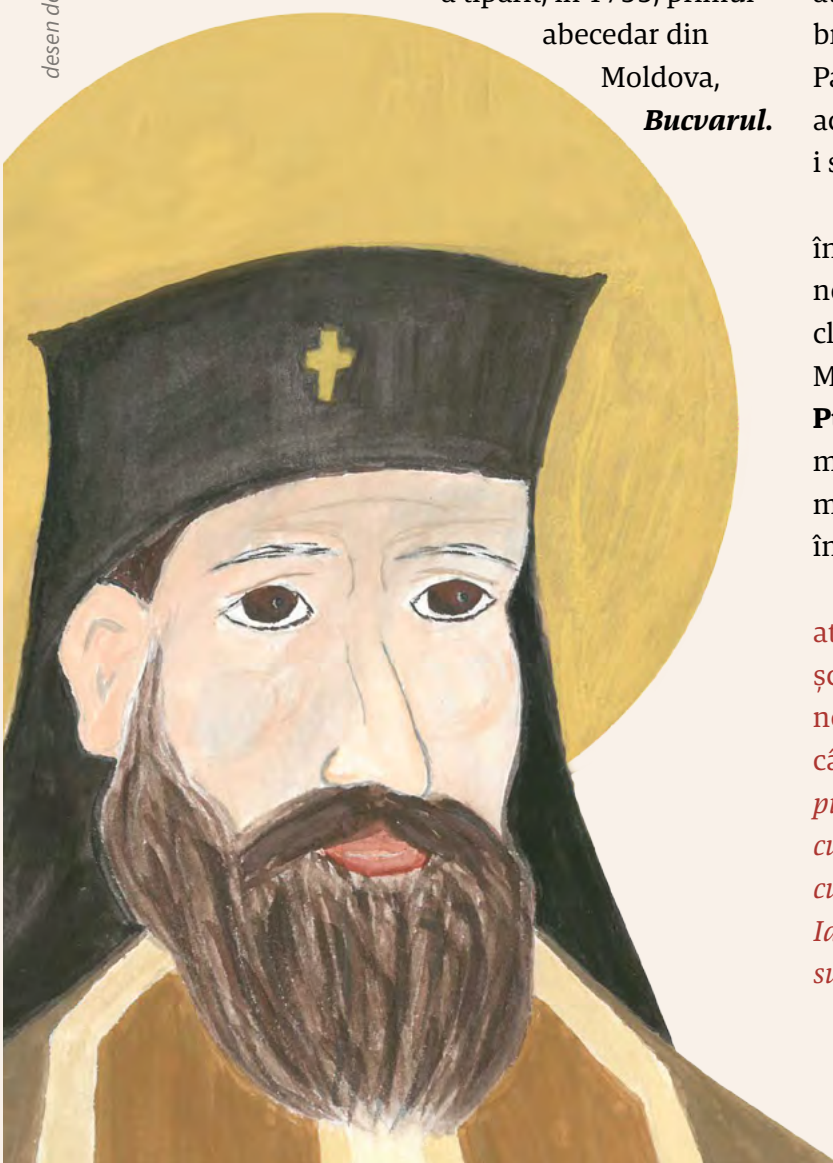
și l-a îndemnat pe domnitorul Constantin Cehan-Racoviță să desființeze **vecinia**, echivalentul iobăgiei în Moldova. Astfel, în 1750, a fost ridicat în treapta cea mai înaltă a ierarhiei bisericești a țării, fiind înălțat în scaunul de Mitropolit al Moldovei, în locul Episcopului Ioanichie, care, cunoscându-l pe sfânt, a văzut că este cel ales de Dumnezeu să păstorească Biserica în acea perioadă.

Bucură-te întru Domnul și dă Lui mulțămită, că toate pentru tine drepte și milostive a așezat și neîncetat poartă grijă

pentru sufletul tău, te folosește, te apără, te acoperă, întărește sufletul tău, dând tărie, sănătate, viață, te înțelepțește, te luminează spre tot lucrul bun, toate drepte și milostive pentru tine se lucrează. – Sfântul Iacob Putneanul, *Alfavită suflească*, 1755

Sfântul Iacob Putneanul a dorit din toată inima ca poporul să-L cunoască și să-L iubească pe Hristos, Mântuitorul lumii. De aceea, a lucrat neobosit ca sufletul poporului să fie luminat prin învățătură, să aibă parte de o educație care să îl înalțe spre cele sfinte. În primul rând, a tipărit și a tradus numeroase cărți pentru buna rânduială a slujbei, astfel încât preoții să slujească în limba înțeleasă de popor. La Iași s-a îngrijit să publice cărți cu învățăturile marilor părinți, folositoare turmei sale în deprinderea meșteșugului luptei duhovnicești.

Pentru a îndeplini nevoia cărților de pe care și copiii să poată învăța, Sfântul Iacob a tipărit, în 1755, primul abecedar din Moldova, ***Bucvarul***.

Patru ani mai târziu, a tipărit o nouă ediție a *Bucvarului*, îmbunătățită. Mai apoi, la propunerea Sfântului Iacob, s-a înființat prima școală rurală din Moldova pentru copiii satului Putna. Școala a funcționat, fără întrerupere, până în prezent. Sfântul și-a arătat grija pentru educarea copiilor prin înființarea școlii și prin tipărirea abecedarului, iar pe credincioși i-a îndemnat permanent spre îngrijirea minții: *Învățătura este asemenea cu florile mirositoare, iar cel neînvățat este asemenea copacului uscat.*

Dacă pentru întreaga țară Sfântul Iacob a fost o lumină vreme de câteva decenii, la Mănăstirea Putna el a pus un fundament pentru următorii mai bine de 100 de ani. Primul pas al înnoirii mănăstirii a fost ferecarea în argint a icoanei făcătoare de minuni a Maicii Domnului, la 15 august 1755. În anul 1757, a fost refăcut zidul din jurul mănăstirii și au fost aduse 86 icoane a toate praznicele mari și mici de peste an și 2 steaguri mari bisericești. Ulterior au fost refăcute trapezele, pivnițele, bucătăria, brutăria, Paraclisul Sfinții Apostoli Petru și Pavel, chiliile și un cerdac pentru procesiuni, acoperișul bisericii mari și turla bisericii, căreia i s-au adăugat cele opt coloane ornamentale.

Astfel, după ce l-am cunoscut și am început să-l îndrăgim pe Sfântul Iacob, clasa noastră, a VI-a pe vremea aceea, alături de clasa ce îl avea ocrotitor pe Sfântul Ștefan cel Mare, a mers într-o excursie la **Mănăstirea Putna**, unde am văzut lucrările acestor doi mari sfinți ai Moldovei și unde ne-am apropiat mai mult de cei doi ocrotitori care ne veghează în fiecare zi.

Astăzi, Sfântul Iacob Putneanul este atât ocrotitor al Moldovei, cât și al Paraclisului școlii noastre, veghindu-ne în toate zilele, iar noi ne bucurăm, îl cinștim, mulțumindu-i prin cântări – *Grija cea lumească lepădând și viața pustnicească trăind, ca un bun păstor turma cea cuvântătoare a Moldovei ai păzit, pentru aceasta cu îngerii în ceruri te veselești, Sfinte Ierarhe Iacob, Arhiereul lui Hristos, roagă-te pentru sufletele noastre.*

În căutarea recunoștinței

Oare nu s-au curățat zece? Unde sunt ceilalți nouă? (Luca 17: 7)

Iubiți absolvenți,

Cu emoție și recunoștință, privesc în urmă la acești patru ani petrecuți împreună, ani în care ați crescut sub privirile mele, v-ați format caracterele și v-ați împărtășit visurile, speranțele și împlinirile. Într-o lume plină de provocări, ați învățat să pășiți cu încredere, să vă ridicați atunci când ați căzut și să străluciți prin talentul și entuziasmul vostru.

Fiecare oră de sport a fost o lecție nu doar pentru trup, ci și pentru suflet. Ați învățat că disciplina, respectul și efortul formează temelia pe care se clădește adevărata performanță. V-am văzut alergând cu bucurie, întrecându-vă pe voi înșivă și încurajându-vă reciproc. Ați fost o echipă, iar aceasta este cea mai frumoasă victorie. Dar, mai presus de toate, v-am văzut crescând în dragoste, prietenie și credință. Ați învățat să vă sprijiniți unii pe alții, să dăruiti din inimă și să păstrați în suflet valori care vă vor ghida întreaga viață.

Drumul vostru de acum înainte este plin de necunoscute, dar am încredere că veți păși pe el cu demnitate, curaj și înțelepciune. Rămâneți oameni de caracter, păstrați curățenia inimii și căutați întotdeauna să faceți bine, pentru că doar astfel veți găsi adevărata împlinire.

Nu vă temeți de încercări, pentru că doar prin ele sufletul se călește. Învățați să iubiți, să iertați și să dăruiti, iar Dumnezeu vă va călăuzi pașii!

Vă îmbrățișez,

Doamna dirigintă,

Gloria Sofia Mărgințeanu

Lecție de viață

Cred că recunoștința este una dintre cele mai importante calități pe care un om le poate cultiva. Ea reflectă noblețea sufletului și capacitatea de a vedea binele din jur, chiar și atunci când pare că nu este posibil. A fi recunoscător înseamnă a privi cu atenție spre ceea ce ai primit: din partea celor dragi, a celor care te susțin, dar și din partea vieții în general – și a păstra în inimă gândul că nimic nu trebuie considerat de la sine înțeles.

Ceea ce mă împinge să scriu acest articol sunt amintirile, unele pline de lumină, altele mai apăsătoare, dar toate importante: fie felul în care un prieten mi-a sărit în ajutor fără ezitare, într-o zi grea, fie cum, în copilărie, bunica mă învăța să tricotez și avea un tip de răbdare cu mine pe care nici în prezent nu îl pot descifra. De asemenea, îmi amintesc și de momentele în care nu am avut curajul să mulțumesc cuiva care merita sau am realizat prea târziu cât de mult m-a ajutat o vorbă bună spusă la timpul potrivit. Aceste amintiri m-au învățat că recunoștința este nu doar o reacție, ci o alegere conștientă.

În familie, la școală, între prieteni sau colegi, recunoștința creează punți între oameni. Ea ne învață să fim atenți la ceilalți, să respectăm efortul, bunătatea sau răbdarea celor din jur. Chiar și un simplu „mulțumesc” poate aduce lumină într-o zi obosită sau poate da sens unui gest care, altfel, ar trece neobservat.

Recunoștința ne ajută să fim mai echilibrați și mai conștienți de ceea ce avem. În loc să ne concentrăm mereu pe ce ne lipsește, ea ne învață să vedem cât de multe am primit deja. Este o formă de maturitate interioară, care ne ajută să trăim cu mai multă liniște și cu mai mult respect față de viață.

Recunoștința nu se cere și nu se dăruiește, ea se simte, se păstrează, se trăiește!

Sofia Alexandru

Eu nu strivesc corola de minuni a lumii

Eu nu cred că inimile își păstrează forma. Ceva din mine refuză să accepte că, după ce am întâlnit atâția oameni, am văzut atâtea picturi, am citit atâtea poezii, am auzit atât de multe melodii, am simțit atâtea ploi de vară și am mirosit atâtea flori, inima noastră rămâne neschimbată. Fiecare lucru întâlnit lasă o amprentă care ne îmbogățește inima.

În patru ani, clasa noastră s-a schimbat, eu m-am schimbat. Îmi place să cred că, la sfârșitul acestor ani plini de emoții, bucurii și provocări, am moștenit o parte din profesorii mei, că aceștia și-au lăsat o urmă din ei în noi.

Bineînțeles că am învățat din lecțiile care se regăsesc și în manualele lucioase, proaspăt tipărite, dar am mai învățat, pe lângă aceste concepte teoretice, și lecții de viață, sfaturi părintești. Cu alte cuvinte, profesorii și-au lăsat amprenta atât asupra dezvoltării mele intelectuale, cât și sufletești.

Astfel, am învățat, în timpul orelor de matematică, să caut noi abordări și să nu mă mulțumesc cu prima soluție. Am „moștenit” de la doamna profesoară această continuare a setei de a explora fiecare variantă. Din provocările orelor de sport am deprins că, mai presus de rezultat, este perseverența. Am învățat să pierd și să înțeleg că nu pot fi bună la toate: una dintre cele mai grele lecții pentru mine.

De la doamna profesoară de română am deprins curajul; curajul de a-mi exprima limpede punctul de vedere, de a-mi folosi cuvintele cu înțelepciune și de a înțelege valoarea și puterea lor. Mulțumesc doamnei profesoare de istorie pentru mesajul care se regăsea în fiecare lecție, anume frumusețea culturii și importanța prețuirii acesteia. „Eu nu strivesc corola de minuni a lumii/ și nu ucid/ cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc/ în calea mea” sunt versurile care îmi vor rămâne

În căutarea recunoștinței

pururi în minte, versuri care s-au imprimat pe mușchiul inimii mele. În orele de biologie, am învățat răbdarea, văzându-mi profesoara explicând de nenumărate ori, în diferite moduri, fiecare termen neînțeles, cu calm și pasiune. Mulțumesc domnului profesor de muzică pentru bucuriile pe care mi le-a oferit de-a lungul anilor – amintirile de la cor. Fiecare armonie cântată îmi va răsună în urechi ori de câte ori mă va duce gândul la anii de gimnaziu.

Mulțumesc tuturor profesorilor care mi-au predat din materia lor și ne-au dăruit o mică bucățică de suflet!

Într-o lume în care suntem împinși către maturizare cât mai devreme, aici am putut rămâne mai mult timp copil. Am putut să râd mai mult fără să mă gândesc dacă râsul meu e plăcut și am putut să mă așez în mijlocul câmpului de pădii fără să mă întreb dacă m-am murdărit.

Mulțumesc fiecăruia care a lăsat o amprentă pe inima și mintea mea. Au trecut patru ani, iar inimile noastre au crescut odată cu noi; în ele încep acum mai multă iubire, mai multă frumusețe și mai multă bucurie. Sunt încântată de viitorul ce ne-așteaptă, dar nu pot să îmi iau rămas-bun de la anii de gimnaziu fără a mă uita în urmă și a realiza cât de departe am ajuns. Deși nu voi retrăi timpul ce mi s-a dat, voi păstra în inimă amprenta fiecărui profesor și a fiecărui coleg. Și astfel s-au sporit inimile!

Catinca Șoimulescu

Răbdare

Anii de gimnaziu au fost ca un drum pe care l-am parcurs cu emoție, curiozitate și multe întrebări. Îmi amintesc primele zile de școală, când totul părea nou și necunoscut, iar acum, la final, simt cât de mult am crescut. Le mulțumesc profesorilor care au avut răbdare să ne învețe și să ne formeze, chiar și atunci când nu a fost ușor. Le sunt recunoscătoare colegilor pentru râsete, sprijin și momentele frumoase petrecute împreună.

Marta Achim

Zâmbete

Iată-mă la sfârșitul anilor de gimnaziu. Iată-mă în pragul unui nou început, al unor noi provocări. Una dintre cele mai mari este aceea de a mă despărți de colegii și profesorii mei și a rămâne cu amintirile atât de frumoase, clădite împreună. Le sunt recunoscătoare îndrumătorilor mei, celor care m-au ajutat și m-au format cu grijă. Le mulțumesc pentru răbdare, pentru înțelegere și mai ales pentru toate lecțiile de viață pe care le-am învățat de-a lungul acestor ani.

A fost o perioadă plină de peripeții, de zâmbete, de reușite, dar și presărată cu greutăți peste care am trecut alături de colegii mei, cărora, din toată inima, le mulțumesc pentru comunitatea frumoasă și pentru toate lucrurile ce m-au făcut să consider școala o a doua casă.

Ioana Chirică

Curajul de a merge mai departe

A venit momentul despărțirii de acești patru ani care m-au schimbat profund. O etapă frumoasă se încheie, iar în sufletul meu se amestecă emoții, amintiri și o imensă recunoștință pentru toți profesorii care au fost parte din această călătorie. Fiecare dintre dumneavoastră a pus o cărămidă la temelia celei care am devenit astăzi. Poate că nu întotdeauna v-am arătat cât de mult a contat,

dar acum, privind în urmă, înțeleg cât de mult a însemnat tot ce ați făcut. Uneori, un simplu „bravo!”, spus la momentul potrivit, mi-a dat curajul să merg mai departe. Alteori, o observație sinceră m-a trezit și m-a făcut să cresc. Ați fost acolo nu doar ca profesori, ci și ca prieteni care ne-au învățat să fim buni, puternici și, mai ales, curajoși.

Elisabeta Ursescu

Mulțumesc

Sunt recunoscătoare că am avut prilejul să petrec nouă ani în această școală alături de colegii mei și de profesori. Deși nu a fost ușor întotdeauna, vă mulțumesc pentru răbdare, înțelegere și, cel mai mult, pentru curajul pe care mi l-ați insuflat atunci când am avut nevoie. Mă bucur că sunt parte din această minunată unitate de învățământ!

Antonia Timbuș

Mulțumim!

Astăzi, cu emoție și recunoștință, ne luăm rămas-bun de la anii de gimnaziu. A fost un drum plin de lecții, prietenii, bucurii și provocări. Clasa a VIII-a marchează sfârșitul unei etape și începutul alteia noi. Ne despărțim de colegi, profesori și de banca

unde am învățat primele lecții despre viață. Cu lacrimi în ochi, spunem „mulțumim” pentru tot ce am trăit aici. Vom păstra în suflet amintirile frumoase și vom merge mai departe, mai încrezători, spre liceu. La revedere, școală, rămâi o parte din noi!

Ioan Popescu

Bucurie

Cunoașteți acel sentiment, acea emoție înăbușitoare care te lovește doar atunci când totul s-a încheiat, iar aventura a luat sfârșit? Acela ce se strecoară încet-încet în sufletul tău și strigă din răspuțuri să nu dai drumul la ceea ce cândva ai iubit și ai avut ocazia de a trăi? Cel ce te face să contempli cu bucurie la ceea ce a fost și la momentele frumoase, la oamenii importanți, care prin devotamentul și grija lor au reușit să-ți creeze unele dintre cele mai frumoase amintiri trăite vreodată? Acel sentiment care te face să privești înapoi cu o deosebită emoție și care croiește un zâmbet sincer pe buzele tale la gândul acelor amintiri neprețuite este sentimentul de recunoștință, iar cei ce îl trăiesc au prilejul de a mulțumi pentru ceva extraordinar prezent în viața lor.

Alexia Ieremie

 ULTIMUL CLOPOȚEL,
CLASA A VIII-A A, 10 Iunie 2025
Ați fost mai mult decât o clasă,
ați fost un ecosistem

Dragii mei absolvenți năzdrăvani,

Astăzi se încheie o etapă importantă din viața voastră. Au trecut 4 ani în care ați crescut, ați descoperit, ați trecut prin provocări și transformări. Ani în care v-ați conturat personalitățile și v-ați apropiat, treptat, de adolescența aceea complicată, dar frumoasă, care urmează.

Pentru mine, ca profesoară de biologie, a fost o bucurie să văd că în această clasă au fost elevi care au arătat o pasiune reală pentru biologie, care au învățat cu seriozitate, au întrebat și au ales să participe la Concursul Național de Biologie „George Emil Palade”, echivalentul Olimpiadei de la liceu, un efort care merită amintit și apreciat. Am fost profesoara voastră, dar în realitate am învățat și eu multe de la voi – de la cum să am răbdare când mă rugați să amânăm din nou testul, până la cum se organizează cele mai frumoase petreceri-surpriză. Pentru că, da, trebuie să vă spun și aici, oficial, cât de mult m-ați impresionat cu felul vostru de a fi. Voi nu ați fost doar o clasă unită, ați fost o echipă – o gașcă de spiriduși simpatici care știau să fac haz, dar și bucurie. Îmi amintesc perfect, cum de ziua mea, l-ați transformat pe Jimmy, scheletul nostru de laborator, într-un adevărat top-model și i-ați oferit un rol principal în surpriza voastră. Iar când am intrat în clasă și am văzut tabla plină de mesaje de suflet, am fost mai emoționată decât la orice inspecție. Și nu a fost doar de ziua mea. Ați făcut asta pentru toți profesorii. Ați oferit mereu zâmbete. Ați știut cum să ne aduceți aminte că, dincolo de catalog și note, aici, în școală, suntem oameni. Cu zile bune, cu zile grele, și cu elevi ca voi, care reușesc să ne lumineze ziua.

Biologic vorbind, voi sunteți dovada că inimile cresc atunci când sunt înconjurate de prietenie, că memoria afectivă este mai puternică decât toate sinapsele și că empatia, bunul simț și un strop de entuziasm pot face minuni.

Așa că azi, când pășiți spre o nouă etapă a vieții, vă adresez următoarele îndemnuri: nu uitați echipa, nu pierdeți bucuria de a face surprize frumoase și, indiferent de ce urmează, purtați în voi curajul, umorul și prietenia care v-au definit.

Pentru mine, ați fost mai mult decât o clasă, ați fost un ecosistem, ați fost o bucurie. Ați fost clasa pe care o voi purta în inimă mult, mult timp de acum înainte.

Vă urez succes în tot ceea ce urmează! Mergeți mai departe cu încredere! Să deveniți oameni pe care ceilalți îi respectă nu pentru aparențe, ci pentru caracter!

Vă aplaud, cu drag și mândrie!

Georgeta Neagu, profa voastră de biologie

Păstrați-vă inocența!

Dragi absolvenți,

Vă voi împărtăși câteva cuvinte plecând de la ceea ce am auzit de la voi. Voi risca să vă spun niște lucruri mari, dar știți foarte bine că, așa cum ați mărturisit și voi, ne-ați simțit că suntem deschiși, sinceri, direcți, că v-am acordat și vă acordăm o mare încredere, că am investit foarte mult în voi, tot așa cum și voi, evident, ați investit în voi, în școală și în noi. Marea Unire a celor două principate se spune că a făcut-o poporul, prin Alexandru Ioan Cuza, și din acest motiv Alexandru Ioan Cuza e mare, dar, în același timp, și Unirea l-a făcut mare pe Alexandru Ioan Cuza. Așa și aici, la școală: profesorii sunt profesori pentru că au o vocație, că s-au pregătit, dar, totodată, elevii sunt cei care îi „fac” pe profesori. La fel ca în relația dintre ucenic sau fiu duhovnicesc și duhovnic: sunt duhovnici mari pentru că sunt fii duhovnicești mari – dacă unuia îi lipsește un element îi lipsește și celuilalt. La fel, voi sunteți ceea ce sunteți prin profesorii pe care i-ați avut, iar noi suntem, prin voi, ceea ce suntem.

Vă felicit pentru faptul că ați fost serioși, atât cât poate fi vorba de seriozitate la vârsta voastră! Vă felicit pentru inocența pe care v-ați păstrat-o și vreau să vă pun la inimă acest gând: nu vă străduiți să scăpați de ea, faceți acest efort, faceți efortul de a o păstra!

Vă felicit pentru seriozitatea pe care o aveți nu doar în raport cu școala; dacă ceea ce ați spus voi acum, și eu cred că 99,9% este emanația gândirii voastre, trăirilor voastre, capacității voastre de a vă exprima, vă spun că descopăr, dincolo de niște copii cu capacități intelectuale deosebite, un colectiv de copii maturi. Ați spus cuvinte pe care numeroși adulți nu ar fi capabili să le spună, credeți-mă, vă spun cu toată responsabilitatea, fapt pentru care pur și simplu vă felicit!

Felicit familiile care v-au crescut frumos, felicit echipa didactică ce v-a format și v-a adus până aici; lucrul acesta este extraordinar! Sigur, am mai spus treaba asta, *lucrurile serioase uneori sunt triste* – poate că ați observat la noi, că am venit mai întotdeauna cu o aureolă de sobrietate, de seriozitate, în jurul copilăriei voastre, în jurul spiritului de adolescent, în jurul stărilor voastre zglobii – dar aceasta este lucrarea unei școli autentice, o școală care pune în valoare educația, pune în valoare știința, disciplina, tot ceea ce se poate construi dintr-un suflet fragil, cu inocența lui de care spuneam, cu spiritul creativ, curios, care în același timp stă în fața unui ocean – viața – , pe care și voi vă veți avânta.

Am foarte mare încredere că mulți dintre voi veți păstra, veți repeta, veți înmulți, veți dezvolta ceea ce ați dobândit, ceea ce ați clădit aici, așa că vă urez succes mai departe și, insist, păstrați-vă inocența care vă împodobește și vă creionează un portret atât de frumos, atât de plăcut și, mai ales, atât de bine apreciat de cei din jurul vostru, fie colegi, fie profesori, fie oameni cu responsabilități, oameni din societate.

Închei prin a vă asigura de un lucru: colegii voștri mai mari, care acum sunt studenți, n-au avut absolut nicio problemă de integrare, iar ceilalți colegi, veniți din alte licee, din țară, din alt mediu, i-au ales să fie liderii lor, fie șefi de grupă, fie de an, de generație, ceea ce înseamnă că au realizat un lucru extraordinar – au primit o mărturie a validării principiilor și valorilor școlii noastre.

Doresc să-i felicit și pe colegii mei, domnișoarele, doamnele și domnii profesori, și să închei prin a vă spune că voi sunteți **buchetul de flori** cu care noi ne mândrim azi la serbare și ne vom mândri de acum înainte!

Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Maria Bălan,
profesor de
arte plastice

Maria Cîntărețu, clasa a V-a B

Galeria de artă LTSTI

De la colaje expresive și picturi realizate pe materiale neconvenționale – cum ar fi transformarea unor farfurii în flori de floarea-soarelui pline de viață – până la peisaje de vară în diferite momente ale zilei, acest modul artistic a fost o adevărată călătorie prin lumea culorii, a jocului liber și a creativității.

Orele de arte au fost construite în jurul ideii de libertate în exprimare, dar și de apropiere de valorile autentice ale artei. Astfel, pe lângă experimentele ludice cu tehnici mixte și materiale alternative, am lucrat și naturi statice cu flori, inspirându-ne din capodopere celebre ale istoriei artei. Copiii au descoperit cu uimire și entuziasm lucrări ale unor mari maeștri, precum Van Gogh sau

Ștefan Luchian, reinterpretându-le în felul propriu, după puțința și gândul lor.

Această apropiere de operele de artă consacrate le-a oferit elevilor nu doar repere estetice solide, ci și încrederea că pot crea, la rândul lor, lucrări cu expresivitate și profunzime. Prin observație atentă, joc cromatic și compoziții inspirate, florile au prins viață pe hârtie, revelând delicatețea și sensibilitatea fiecărui mic artist.

Lucrările prezentate în această galerie sunt doar câteva dintre rezultatele muncii lor. Ele ilustrează ce pot realiza niște mâini minți deschise și mâini iscusite, atunci când sunt călăuzite de bucuria jocului, a naturii și a culorii.

Anastasia Popa, clasa I A

Ana Iacob, clasa I A

Matei Băcilă, clasa I A

Maria Cîntăreșu, clasa a V-a B

Teodora Fîciu, clasa a VI-a A

Eleni Zotic, clasa a VI-a A

Anisia Ristea, clasa a V-a B

Diana Mihai, clasa a V-a B

Echipa proiectului

Fondator: Preot prof. dr. Vasile Gavrilă

Redactor-șef: Mariana Lina

Redactor Arte și Cultură: prof. Cornelia Miron

Colaboratori: prof. Cosmina Dragomir, prof. Teodor-Mihail Gavrilă, prof. Georgeta Neagu, Preot prof. Adrian Sima, prof. Anca Stoian, prof. Mara Toma, prof. Gloria Sofia Mărgineanțu, prof. Maria Bălan, prof. Daniela Lefter, Maria Bănică

Colaboratori externi:

Anca Stanciu

Secretar de redacție: Raluca Ungureanu

Art Director: Andrei Tache

Corector: Valentina Spătaru

Colaboratori elevi: Ana Gulie, Dan Iancu, Ioan Gavrilă, Maria Panait, Teodora Păuna, Ștefan Andrei Chituc, Alexandra Cutunoaie, Mihail Moise, Anastasia Fircă, Ioana Chirică, Sofia Alexandru, Elisabeta Ursescu, Catinca Șoimulescu, Medeea Popovici, Ana Boboc, Luca Paloș, Maxim Demetrescu, Sergiu Matei, Ana Gavrilă Ursa

Copertă IV: elevi ai Liceului

Teoretic Sfinții Trei Ierarhi

Hârtie: DCM 200g, DCM 130g | Tiraj: 500 de exemplare

Tipărit: MasterPrint Super Offset

Cod ISSN 2734 - 7532 ISSN-L 2734 – 7532